

curier economic legislativ

autoconducere

Atribuțiile organelor de conducere colectivă a unităților economice în domeniul activităților de personal

Art. 10 pct. C lit. a-d inclusiv și art. 14 din Legea nr. 5 din 6 iulie 1978 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, stabilesc atribuțiile întreprinderilor în domeniul organizării muncii și a activităților de personal iar art. 26 pct. C, lit. a-d inclusiv și art. 30 din citata lege stabilesc atribuțiile centralelor în aceleași domenii de activitate.

În afara acestor dispoziții legale, întreprinderile și centralele îndeplinesc și alte atribuții și sarcini în respectivele domenii de activitate în baza altor prevederi cuprinse în legi, decrete ale Consiliului de Stat, hotărâri ale Consiliului de Miniștri etc. Toate aceste atribuții sunt îndeplinite de organele și compartimentele unităților economice de stat (întreprinderi, centrale, unități componente fără personalitate juridică cu gestiune economică din cadrul acestora).

În cele ce urmează ne propunem a prezenta și analiza atribuțiile pe care organele de conducere colectivă din unitățile economice de stat (întreprinderi, centrale, unități componente), le au în domeniul organizării muncii a activităților de personal și raporturilor de muncă, precizând că, de regulă, în cadrul unităților componente fără personalitate juridică, cu gestiune economică ce fac parte din întreprinderi sau centrale, organele de conducere au atribuții identice sau similare celor din întreprinderi. În cazurile în care atribuțiile organelor de conducere din aceste unități componente — pe care uneori, pentru acuratețea frazei, le vom denumi subunități — sunt diferite, în raport cu cele ale întreprinderilor, se va face o precizare specială.

Se impun unele lămuriri prealabile.

● Legea nr. 5/1978 în art. 32 alin. 2 deși consideră adunarea generală a oamenilor muncii ca un organ al u-

nităților economice de stat prin care se exercită conducerea colectivă, totuși din analizarea prevederilor cuprinse în art. 60 și urm. — în care este definită, organizată și i se stabilesc atribuțiile sale — se poate trage concluzia valabilă că ea nu are în întregime capacitatea juridică a unui organ al unității și că nu toate hotărârile sale au caracterul de acte juridice neproducând prin ele înșile nașterea, modificarea sau stingerea unor drepturi ori obligații. Membrii săi nu sînt titulari direcți ai unor drepturi reale asupra patrimoniului unității (Victor Dan Zlătescu, Unitatea economică de stat și personalitatea juridică, Editura științifică și enciclopedică București 1979, p. 144). Totuși, dat fiind că în domeniul de care ne ocupăm adunarea generală a oamenilor muncii adoptă unele hotărâri care au pe deplin caracteristicile actelor juridice vom analiza și atribuțiile sale în materie de raporturi de muncă.

● Multe prevederi legale, conferind atribuții și sarcini conducerilor unităților economice, nu delimitează aria competenței acestora, dispunând, în unele cazuri, că respectivele atribuții se vor exercita de conducerea unității; altele de către organele de conducere colectivă, fără a le nominaliza. Pentru a decela care dintre atribuțiile conferite sînt de competența directorului, a biroului executiv sau a consiliului oamenilor muncii se impune a utiliza drept criteriu de diferențiere cel implicat în prevederile art. 35, 37, 39, 46, 48 și 50 din Legea nr. 5/1978. Se constată din prevederile citate, că biroul executiv al consiliului oamenilor muncii are atribuții cu caracter executiv și operativ, consiliul oamenilor muncii exercitînd o activitate cu caracter general de orientare, direcționare și control, iar directorul este un

conducător operativ. De cîte ori prevederea legală nu localizează atribuția conferită, vom utiliza criteriul de mai sus pentru a delimita competența organelor de conducere colectivă între ele și față de director.

● În conformitate cu prevederile art. 54 alin. 2 și 3 din Legea nr. 5/1978, în cazul în care între președintele sau prim-vicepreședintele consiliului oamenilor muncii de la întreprindere sau după caz, între președintele sau vicepreședintele C.O.M. de la centrale și majoritatea membrilor se naște o divergență, problema asupra căreia nu s-a realizat un acord se supune organului ierarhic superior (considerăm că tot organului colectiv de conducere din unitatea imediat superioară). De asemenea, în caz de divergență în biroul executiv între președintele și majoritatea membrilor acestuia, problema asupra căreia nu s-a realizat un acord se supune consiliului oamenilor muncii. Prin aplicarea citatelor prevederi se poate întîmpla ca C.O.M. să ia hotărâri în numele și pentru biroul său executiv în atribuții ce sînt de competența acestuia din urmă, adică să aibă o competență atrasă, iar organele colective din centrală să exercite atribuții ale C.O.M. din întreprinderile subordonate sau unitățile componente. În asemenea cazuri, hotărârile acestor organe se substituie celor inferioare, iar exercitarea atribuțiilor se face printr-o modalitate de absorbție.

● Organele de conducere colectivă sînt, de regulă, abilitate de lege de a crea cadrul organizatoric necesar pentru luarea unor măsuri concrete de către conducătorul operativ. În astfel de situații legea utilizează formulări adecvate cum ar fi: asigură, ia măsuri, îndrumă, coordonează etc., etc. Aceasta înseamnă însă că hotărârile concrete, cu efecte practice imediate se iau de conducătorul executiv al unității. Prin stabilirea unor asemenea atribuții în competența organelor de conducere colectivă, legea nu a înțeles a opera și un transfer al răspunderilor, exonerînd conducătorul executiv de orice fel de responsabilitate pentru activitatea desfășurată.

1. Atribuțiile adunării generale a oamenilor muncii. Din dispozițiile legale incidente în materie se constată că adunarea generală a oamenilor muncii participă la conducerea unității atât în mod direct cât și în mod indirect.

Participarea directă la conducerea unităților are loc prin exercitarea atribuțiilor conferite de lege în diferitele domenii (adoptând unele măsuri și programe etc. sau luând anumite hotărâri concrete) iar participarea indirectă sau intermediară se realizează prin două căi juridice:

— prin alegerea reprezentanților oamenilor muncii care fac parte din consiliul oamenilor muncii și revocarea celor care nu au desfășurat o activitate corespunzătoare (art. 62, lit. m din Legea nr. 5/1978);

— prin exercitarea controlului asupra activității consiliilor oamenilor muncii în baza art. 71, alin. 1 din lege. În acest mod adunarea generală determină indirect hotărârile pe care le iau organele de conducere colectivă din unități.

● În conformitate cu prevederile art. 62 din Legea nr. 5/1978 adunarea generală are, în domeniul activităților de personal următoarele atribuții:

— dezbate și adoptă măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și social-culturale ale întregului personal muncitor (lit. a, fraza finală);

— aprobă contractul colectiv de muncă pentru perioada următoare (lit. c). Desigur că în exercitarea acestei atribuții, adunarea generală, ca formă superioară a conducerii colective, poate hotărî și modificarea unor clauze din cuprinsul contractului astfel cum a fost elaborat de consiliul oamenilor muncii, împreună cu comitetul sindicatului, obținându-se și acordul respectivului organ sindical;

— dezbate și aprobă planul de venituri și cheltuieli pentru fondul destinat acțiunilor sociale (lit. d). Așa cum s-a menționat mai sus, adunarea generală poate modifica planul de venituri și cheltuieli adoptat de consiliul oamenilor muncii;

— stabilește obiectivele cu caracter social — cluburi, cantine și alte asemenea — ce urmează a fi construite din economiile realizate la obiectivele de investiții, precum și fondurile ce urmează a fi alocate în acest scop (lit. e);

— analizează îndeplinirea prevederilor din contractul colectiv de muncă în curs, pe baza dării de seamă prezentată de consiliul oamenilor muncii și adoptă măsuri în vederea îmbunătățirii activității în perioada următoare (lit. f). În exercitarea acestei atribuții, adunarea generală poate dispune măsuri pentru aducerea la îndeplinire a titlului obligatiilor unității cât și ale colectivului de oameni ai muncii;

— aprobă programul de elaborare și reexaminare a normelor și normativelor de muncă; analizează modul cum s-au adus la îndeplinire măsurile sta-

bilte în gedința anterioară (lit. g). Este știut că acest program se stabilește de consiliul oamenilor muncii care este obligat a-l supune spre analizare, discutare și aprobare adunării generale, aceasta putând opera modificările ce le consideră necesare;

— analizează și stabilește măsuri pentru continua îmbunătățirea a activității de ridicare a conștiinței socialiste a oamenilor muncii, pentru îmbunătățirea activității de educație politică și cultural-sportivă a maselor (lit. j);

— repartizează fondul de participare la beneficii pe destinații legale în unitățile din industrie, construcții, agricultură, transporturi, cercetare științifică, proiectare și inginerie tehnologică, circulația mărfurilor etc. (vezi art. 56 din Legea nr. 5/1979). Art. 62, lit. i din Legea nr. 5/1978 prevede în continuare că repartizarea se va face în raport cu contribuția adusă la dezvoltarea societății, cu vechimea în muncă. Formularea acestui text este inadecvată, deoarece repartizarea pe destinații a fondului de participare se face nu în raport de elementele specificate de prevederea citată, ci potrivit dispozițiilor art. 54 din Legea nr. 5/1974 (modificată prin Legea nr. 4/1978) care stabilește anumite procente, cunoscut fiind că numai repartizarea pe persoane se face în raport de contribuția fiecăruia și vechimea în unitate, operație dată expres în competența consiliului oamenilor muncii din unitate prin art. 55 din aceeași lege. De asemenea, repartizarea fondului de participare la beneficii nu se face în raport de contribuția adusă la dezvoltarea societății, ci a unității (vezi art. 54 din citata Lege).

Potrivit prevederilor cuprinse în art. 54 din Legea nr. 5/1974, (modificată prin Legea nr. 4/1978), adunarea generală repartizează fondul de participare la beneficii a oamenilor muncii pe următoarele destinații legale:

— cel puțin 85% pentru întregul personal muncitor al unității;

— până la 5% pentru stimularea mai accentuată a personalului distins cu titlul de fruntaș în întrecere și a celorlalți oameni ai muncii care au avut o contribuție deosebită la obținerea de beneficii peste plan;

— până la 5% pentru acoperirea costului excursiilor colective organizate din fondurile în valută alocate, pentru persoanele care au adus o contribuție deosebită la realizarea și depășirea sarcinilor de export;

— până la 5% pentru completarea fondului pentru acțiuni sociale;

● În conformitate cu prevederile art. 21 din Legea nr. 9/1971 (privind cantinele-restaurant pentru personalul muncitor), unitățile economice, cu aprobarea adunării generale a oamenilor muncii, pot alocă — din beneficiile rămase la dispoziția lor pentru premii și investiții — o sumă desti-

nată dezvoltării cantinei-restaurant, precum și pentru îmbunătățirea mesei servite personalului muncitor. În baza acestui text, adunarea generală poate stabili o sumă cu destinația sus-menționată, din fondurile specificate de noua citată.

● De asemenea, în baza prevederilor art. 132 alin. 1 fraza finală din Codul muncii, adunarea generală are competența de a aproba desfacerea contractului de muncă următoarelor persoane:

— membri aleși în consiliul oamenilor muncii de către adunarea generală;

— membrii aleși în comisia de judecată.

Prevederea citată necesită unele precizări:

— competența stabilită de lege este exclusivă, în sensul că ea nu poate fi exercitată de consiliul oamenilor muncii din unitate și nici de către organul administrativ ierarhic superior, ci numai de către adunarea generală care nu o poate delega altor organe;

— competența sa se referă numai la membrii aleși ai consiliului oamenilor muncii și nu la cei numiți sau la cei ce fac parte de drept în acest organ, în baza funcțiilor ce le dețin sau a calității ce o au;

— competența sa se exercită numai cu privire la membrii aleși ai comisiei de judecată, nu și la membrii delegați care întregesc completul de judecată în cazul când soluționează litigiile de muncă (art. 7 din Legea nr. 59/1968).

Plenul Tribunalului Suprem, prin decizia de îndrumare nr. 9/1974 pct. 4, a statuat că, în lipsa acestei aprobări, măsura luată este nelegală și urmează a fi anulată, fără ca instanța să fie îndreptățită a cere o aprobare ulterioară sau a ține seama de o asemenea aprobare. Această aprobare constituie, potrivit legii o condiție esențială a validității desfacerii contractului de muncă a persoanelor la care se referă textul citat (art. 132 alin. 1 din Codul muncii).

Dată fiind necesitatea existenței unei asemenea aprobări la data luării măsurii și deoarece ea nu poate fi luată de alt organ, decât de adunarea generală a oamenilor muncii, în cazurile în care contractele de muncă ale unor persoane vizate de lege urmează a fi desfăcute în anumite termene limită — cum ar fi cazurile prevăzute de art. 130 alin. 1 lit. e, i când termenul este de cel mult o lună de la constatarea, de către conducătorul unității, a împrejurării care constituie temeiul desfacerii — urmează ca în acest termen să fie convocată o ședință extraordinară a adunării generale spre a se adopta hotărârea corespunzătoare. Deși operația apare ca anevoioasă, ea este totuși obligatorie, față de caracterul imperativ al dispozițiilor legale, garantându-se astfel stabilitatea în muncă a celor în cauză.

2. Atribuțiile consiliului oamenilor muncii din întreprindere. Consiliile

oamenilor muncii, astfel cum au fost organizate de Legea nr. 5/1978, exerciția, de regulă, atribuții de orientare, directivare și control (Victor Dan Zlătescu. Problema răspunderii patrimoniale a membrilor organelor de conducere colectivă, Revista economică, Supliment nr. 35/1978).

● În conformitate cu prevederile art. 35 din Legea nr. 5/1978, consiliul oamenilor muncii din întreprinderi exercită următoarele atribuții în domeniul activităților de personal:

— aprobă regulamentul de organizare și funcționare al întreprinderii care se elaborează de către compartimentele de specialitate potrivit indicațiilor și normelor stabilite de către organele competente (lit. c). Socotim că cea dintâi obligație a acestui organ este elaborarea și punerea în aplicare a regulamentului de organizare și funcționare a unității. Într-adevăr, prin acesta se definesc și se repartizează organelor, compartimentelor și funcțiilor din unitate, atribuțiile și sarcinile respective. Altfel spus, regulamentul de organizare și funcționare precizează perimetrul și delimitează conținutul activității fiecărui loc de muncă. Fără a cunoaște sarcinile sale și limitele atribuțiilor și ale responsabilității, nici o persoană încadrată în muncă nu va presta activitatea sa în mod corespunzător, fapt care va înfrui în mod negativ asupra rezultatelor obținute de unitatea respectivă. Prin conturarea limitelor activității fiecărui loc de muncă se stabilește implicit și schema de relații între funcțiile, compartimentele și organele unității. În felul acesta, prin aplicarea prevederilor regulamentului de organizare și funcționare, se asigură funcționarea armonioasă a tuturor compartimentelor unității, știut fiind că acestea se află într-o condiționare reciprocă și interdependență strinsă. Nu se poate obține o eficiență ridicată a activității întregii unități, considerată în ansamblu, dacă fiecare persoană încadrată în muncă nu-și cunoaște și nu-și îndeplinește sarcinile specifice locului de muncă. În elaborarea regulamentului de organizare și funcționare, consiliul oamenilor muncii trebuie să aibă în vedere atât particularitățile fiecărui loc de muncă, cât și specificul unității însăși. Numai astfel, acesta va contribui la bunul mers al unității respective. Nu se pot elabora regulamente de organizare și funcționare tip, deoarece nici activitatea pe care urmează a o reglementa nu este tipizată. Într-un anume fel funcționează o unitate din industria mîmieră și în alt fel o organizație comercială, alimentară sau de transporturi;

— stabilește programul de elaborare și reexaminare a normelor și normativelor de muncă locale și le supune spre aprobare adunării generale a oamenilor muncii (lit. f). Este cunoscut că normele și normativele de muncă locale exprimă cantitatea de muncă necesară pentru efectuarea operațiilor sau lucrărilor de către o persoană cu calificare corespunzătoare

care lucrează cu intensitate normală, în condițiile unor procese tehnologice și de muncă strict determinate. Odată cu modificarea inerentă a proceselor tehnologice și a condițiilor de muncă devine necesară și obligatorie și modificarea normelor de muncă. Ele se elaborează, se pun în aplicare și se modifică de organele competente din unitate, însă programul de elaborare și reexaminare se stabilește de consiliul oamenilor muncii (pentru amănunte, C. Jorjescu, Gh. Țigăeru. Raporturi de muncă vol. II, Revista economică, București 1977, p. 306 și urm.);

— organizează pregătirea, perfecționarea, încadrarea și promovarea în muncă a personalului muncitor (lit. g). În baza acestei prevederi consiliul oamenilor muncii adoptă ansamblul necesar de măsuri organizatorice, sociale, cultural-educative și nu aprobă o anumită încadrare sau promovare

— hotărăște încadrarea și eliberarea din funcție a personalului de conducere a uzinelor, fabricilor, exploătarilor, șantierelor și a altor unități similare precum și a șefilor de secție și de servicii (lit. h). Prin personal de conducere se va înțelege, potrivit art. 20 din Legea nr. 12/1971, directorul, inginerul șef, contabilul șef sau alte funcții echivalente cu acestea. Orice încadrare și eliberare din funcție a acestor persoane dispusă de alte organe decât consiliul oamenilor muncii este nelegală (Judecătoria Buftea, sentința civilă nr. 732/1979 nepublicată);

— asigură luarea tuturor măsurilor pentru cunoașterea și aplicarea legilor, a hotărârilor de partid și de stat; asigură condițiile materiale și sprijină activitatea de ridicare a nivelului conștiinței socialiste în scopul dezvoltării unei atitudini înaintate față de muncă, de apărare și gospodărire a avutului obștesc, de educare cetățenească a oamenilor muncii (lit. i);

— analizează îndeplinirea sarcinilor ce revin unității cu privire la sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor care au comis abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării (lit. j). Deși legea se referă la analizarea acestor sarcini este sigur însă că organul de conducere poate lua, în concordanță cu dispozițiile legale, și hotărârile ce se impun;

— elaborează, împreună cu comitetul sindicatului, contractul colectiv de muncă și îl supune aprobării adunării generale, analizează periodic îndeplinirea prevederilor acestuia, realizarea măsurilor de protecție a muncii (lit. k). Prin contractul colectiv de muncă se stabilesc măsurile pe care colectivele de oameni ai muncii și conducerea unității se angajează să le ia în scopul utilizării mai bune a capacităților de producție, al creșterii productivității muncii, reducerii consumurilor specifice și a prețului de cost obținerea de economii și beneficii peste nivelul planificat, îmbunătățirea calității produselor etc. Cit privește mă-

surile de protecție a muncii este cunoscut că potrivit prevederilor Legii nr. 5/1965 ele se hotărăsc de către conducătorul procesului de muncă iar la nivel de unitate de către conducătorul acesteia. Consiliul oamenilor muncii este abilitat, prin prevederea citată, de a analiza periodic realizarea măsurilor de protecție a muncii luate de către conducător și, desigur, și de a îndrumările și sarcinile necesare;

— analizează modul de realizare a măsurilor privind asigurarea condițiilor de muncă și de viață ale oamenilor muncii și îmbunătățirea acestora (lit. l). Desigur că, în baza acestei prevederi legale, în cazul în care constată că măsurile luate de organele subordonate nu sînt suficiente ori sînt nesatisfăcătoare poate da îndrumări și sarcini corespunzătoare;

— repartizează împreună cu organele sindicale locuințele din fondul locativ propriu și stabilește personalul ce urmează să primească credite pentru construirea de locuințe propriete personală (lit. m). Prevederea citată se referă la organele sindicale și nu la comitetul sindicatului. Considerăm că este o inadvertență de text deoarece nu credem că responsabilii sindicali sau comisiile pe probleme pot avea o asemenea competență. În exercitarea acestei prevederi legale consiliul oamenilor muncii va trebui să respecte prevederile art. 17 din Legea nr. 4/1973 și ale art. 8 din Legea nr. 5/1973, precum și ale Decretului Consiliului de Stat nr. 195/1977 (vezi C. Jorjescu, Gh. Țigăeru op. cit. vol. II, p. 363 și urm.);

— aprobă acordarea de bilete de tratament și odihnă de reducere pentru personalul distins cu titlul de frunză în întrecerea socialistă (lit. n). În aplicarea acestei prevederi legale, consiliul oamenilor muncii trebuie să acționeze potrivit Instrucțiunii nr. C. 1574/1973, a Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor (vezi op. cit. vol. II p. 124 și urm.);

— aprobă, împreună cu comitetul sindicatului, regulamentul de ordine interioară (lit. o). Legea cere aprobarea și nu avizul comitetului sindical. Regulamentul de ordine interioară se elaborează de compartimentul personal potrivit Îndrumarului nr. 66427/1973, al Ministerului Muncii și al Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor republicat în 1975 (pentru amănunte vezi op. cit. vol. I, p. 123 și urm.).

● În conformitate cu prevederile Legii nr. 1/1970, avînd drept criteriu de distincție faptul că activitatea C.O.M. are în mod determinant un caracter de orientare, directivare și control iar biroul executiv este un organ de conducere operativă, consiliul oamenilor muncii poate exercita următoarele atribuții:

— organizarea științifică a muncii prin stabilirea unei structuri organizatorice raționale a unității (art. 1 lit. b);

— repartizarea tuturor celor încadrați pe locuri de muncă și precizarea

atribuțiilor și răspunderilor lor (art. 1 lit. b). Această prevedere se corelează cu dispoziția cuprinsă în art. 35 lit. e din Legea nr. 5/1978, în baza căreia C.O.M. aprobă regulamentul de organizare și funcționare a unității;

— folosirea rațională a forței de muncă, menținerea numărului de personal la nivelul strict necesar realizării sarcinilor de plan (art. 1 lit. f);

— ridicarea calificării cadrelor, creșterea stabilității acestora, promovarea lor în raport cu pregătirea și meritele în muncă (art. 1 lit. f). Această prevedere se corelează cu aceea cuprinsă în art. 35 lit. g din Legea nr. 5/1978;

— asigurarea condițiilor corespunzătoare de protecție a muncii (art. 1 lit. g). În același sens prevederea art. 35 lit. k din Legea nr. 5/1978;

— stabilește sancțiuni disciplinare, inclusiv desfacerea disciplinară a contractului de muncă a personalului din unitate numit de organele de conducere ale acesteia (art. 14 alin. 3 și 4), în condițiile legii. Pentru unele persoane este necesar și acordul organelor de specialitate (vezi art. 43 din Legea nr. 7/1977 și art. 72 din Legea nr. 8/1977 pentru personalul din compartimentele C.T.C. În baza hotărârii luate de acest organ colectiv și consemnată în procesul verbal, directorul semnează ordinul sau decizia respectivă;

— soluționează plîngerile împotriva sancțiunilor disciplinare — în afară de desfacerea contractului de muncă — aplicate de conducătorul unității sau de către biroul executiv al consiliului (art. 18 lit. b coroborat cu art. 37 din Legea nr. 5/1978). Soluționarea plîngerii se face după ascultarea celui în cauză, analizarea apărărilor sale și se materializează într-o hotărâre consemnată în procesul verbal luată cu cvorumul necesar de voturi. Hotărârea dată este definitivă și are toate caracteristicile unui act administrativ jurisdicțional;

● În conformitate cu prevederile Legii nr. 12/1971, consiliul oamenilor muncii din întreprindere exercită următoarele atribuții:

— stabilește comisia care face aprecieri asupra activității personalului și acordă calificative (art. 19 alin. 1). Această prevedere este concordantă cu dispoziția cuprinsă în art. 35 lit. g din Legea nr. 5/1978.

● În conformitate cu prevederile art. 2 lit. a din Legea nr. 59/1968 (republicată în 1973) comisiile de judecată din întreprinderi și alte organizații economice se constituie pe lângă consiliile oamenilor muncii. Din acest motiv considerăm că prevederile art. 53 din aceeași lege, în baza cărora conducerea unităților socialiste sînt obligate să creeze comisiilor de judecată condițiile necesare pentru buna desfășurare a activității lor, se referă la consiliul oamenilor muncii. Din același motiv considerăm că tot acest organ de conducere colectivă și nu conducătorul, deleagă o persoană care —

din partea unității — întregeste completul de judecată cînd se soluționează litigiile de muncă (art. 7 din lege).

● Prin prevederile art. 50 alin. 3 și art. 55 din Legea nr. 57/1974, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 4/1978, se acordă consiliului oamenilor muncii competența de a repartiza pe persoane fondul de participare la beneficii a oamenilor muncii. Considerăm că această competență are caracter exclusiv în sensul că adunarea generală nu poate absorbi atribuția respectivă de la consiliul oamenilor muncii pentru a o exercita propriu și nici acesta nu o poate delega biroului executiv sau conducătorului unității.

În exercitarea acestei atribuții consiliul oamenilor muncii va repartiza întregului personal cota de cel puțin 85% din totalul fondului destinat participării la beneficii — constituită potrivit prevederilor art. 54 lit. a din legea citată — ținînd seama de retribuția tarifară (la care se adaugă sporul de vechime și indemnizația de conducere, după caz) și de timpul lucrat efectiv în unitate.

La repartizarea acestei cote (de cel puțin 85% din totalul fondului) participă întregul personal muncitor cu condiția de a nu se afla în situațiile de excepție prevăzute de art. 55 și art. 65 din lege. Primirea sumei individuale din această cotă a fondului constituie un drept subiectiv al fiecărei persoane care îndeplinește condițiile legale. Toți participă la repartizarea acestei cote părți din fond, în raport de retribuția tarifară și de timpul cit a fost retribuit de unitate.

Deși legea se referă la retribuția tarifară fără a fixa data de referință (retribuția ultimei luni din anul expirat, pentru care se repartizează beneficiul sau aceea din luna în care se aprobă repartizarea sumei), considerăm că trebuie avută în vedere media retribuției tarifare calculată pe timpul servit în unitate în cursul anului pentru care se repartizează beneficiul.

În ce privește al doilea criteriu avut în vedere de lege la repartizarea acestei cote părți din fondul de participare la beneficii și anume timpul cit a fost retribuit de unitate, arătăm că se ia în considerare timpul efectiv lucrat în anul expirat scăzîndu-se perioadele de concediu fără plată (pentru studii sau pentru alte interese), cele în care personalul a fost scos din producție și trimis la cursuri de pregătire profesională, specializare, calificare etc. concediile pentru incapacitate de muncă, maternitate etc.

La repartizarea cotei de pînă la 5% din fondul de participare la beneficii, consiliul oamenilor muncii este chemat să facă aprecieri asupra activității întregului personal muncitor din cursul anului expirat, pentru a stabili persoanele care au avut o contribuție deosebită la obținerea de beneficii peste plan. Într-adevăr, această cotă din fond este destinată pentru stimularea mai accentuată a celor distinși cu titlul de fruntași în întrecerea socialistă și a persoanelor ce au con-

tribuit la realizarea de beneficii peste plan.

Sumele acordate cu titlu de participare la beneficii nu sînt plafonate (art. 50 alin. 3 din Legea nr. 57/1974, modificată).

De asemenea, consiliul oamenilor muncii este abilitat de lege de a aproba plata integrală sau parțială a excursiilor colective organizate din fondurile în valută alocate, pentru persoanele care au adus o contribuție deosebită la realizarea și depășirea sarcinilor de export. Acoperirea costului acestor excursii se face dintr-o cotă de pînă la 5% din fondul de participare la beneficii a oamenilor muncii.

Sumele ce se repartizează individual din fondul de participare la beneficii se pot reduce — în baza art. 55 din lege — dacă persoanele în cauză au avut, în cursul anului deficiențe în activitate sau au săvîrșit abateri. Competența de a reduce aceste sume aparține tot consiliului oamenilor muncii (art. 55 din lege). Acest organ este abilitat de lege ca să aprecieze activitatea întregului personal desfășurată în cursul anului expirat, spre a stabili persoanele care au avut deficiențe în activitate sau au săvîrșit abateri disciplinare. Legea se referă la săvîrșirea de abateri disciplinare și nu la aplicarea de sancțiuni disciplinare, ceea ce înseamnă că pot suferi reduceri a cotelor convenite și persoanele cărora nu li s-au aplicat sancțiuni disciplinare dar au săvîrșit abateri.

Existența abaterilor disciplinare sau a deficiențelor în activitate pot determina — potrivit art. 55 din lege — nu numai reducerea cotelor ci și anularea lor. În afara acestor cauze care pot determina fie reducerea, fie neacordarea sumelor din fondul de participare la beneficii, legea reglementează și situațiile care interzic accesul la participarea la beneficii.

Aceste situații, prevăzute în art. 55 și art. 65 din lege sînt:

— persoanele care în cursul anului au denunțat contractul de muncă (au demisionat);

— persoanelor cărora li s-a desfășurat contractul de muncă disciplinar (art. 130 alin. 1 lit. i din Codul muncii); celora care li s-a desfășurat contractul din inițiativa unității pentru că au fost arestați mai mult de 60 zile (art. 130 alin. 1 lit. j); persoanelor cărora li s-a desfășurat contractul de muncă pentru că au fost condamnate definitiv pentru o infracțiune în legătură cu munca lor, dacă condamnarea le-a făcut necorespunzătoare postului deținut (art. 130 alin. 1 lit. k) și celora care li s-a desfășurat contractul pe motiv că instanța penală a pronunțat interdicția de exercitare a profesiei temporar sau definitiv (art. 130 alin. 1 lit. l);

— cei care se fac vinovați de producerea unor accidente de muncă mortale sau care au provocat invaliditate (totală sau parțială);

— cei care se fac vinovați de provocarea unor avarii ale utilajelor și instalațiilor care produc pagube importante. Importanța pagubelor se apreciază de consiliul oamenilor muncii. Deoarece legea se referă numai la avarii ale utilajelor și instalațiilor, orice alte degradări de bunuri nu interzic accesul la participarea la beneficii. Desigur că în cazul în care persoana a provocat daune unității prin avarierea de utilaje sau instalații, neacordarea cotei de participare la beneficii nu înălțură răspunderea lor materială. Altfel spus, acestea vor fi obligate și la acoperirea pagubelor provocate.

În baza prevederilor cuprinse în art. 75° alin. 4 din Legea nr. 57/1974 (modificată prin Legea nr. 4/1978, consiliul oamenilor muncii poate aproba ca, pentru personalul distins cu titlul de fruntaș în întrecere, să se acorde bilete de tratament și reducere de 50% a contribuției datorate de beneficiar. Numărul biletelor ce pot fi acordate în aceste condiții va fi de cel mult 10% din numărul total al biletelor repartizate prin sindicat. Aceste reduceri ale contribuțiilor se acoperă din sumele alocate de la fondul de participare la beneficii, în vederea completării fondului pentru acțiuni sociale. Prevederea suscitată este concordantă și detaliază dispoziția cu caracter principal cuprinsă în art. 35 lit. n din Legea nr. 5/1978.

3. Atribuțiile consiliului oamenilor muncii din centrale.

Consiliul oamenilor muncii al centralei are — potrivit art. 46 din Legea nr. 5/1978 următoarele atribuțiuni în domeniul activităților de personal și al raporturilor de muncă :

— aprobă preluarea la nivelul centralei a unor atribuții din domeniul pregătirii și perfecționării personalului muncitor care se justifică economic să se exercite centralizat (lit. e) ;

— aprobă regulamentul de organizare și funcționare al centralei și regulamentul de ordine interioară (lit. g). Cele arătate în legătură cu această atribuție la pct. 2 de mai sus; sînt valabile și în cazul de față ;

— analizează periodic și răspunde de modul cum se desfășoară activitatea de cunoaștere, încadrare, promovare și perfecționare a pregătirii cadrelor (lit. i) ;

— asigură pregătirea cadrelor necesare noilor obiective ce urmează să se dea în funcțiune (lit. j). Este vizibilă diferența de redactare a textului de lege care reglementează aceste atribuții : în primul caz consiliul analizează (și eventual îndrumă) activitatea desfășurată de organele subordonate în materia respectivă, în timp ce pregătirea cadrelor pentru noile obiective reprezintă o obligație proprie pentru care este dator a lua măsuri concrete ;

— stabilește numărul de personal T.E.S.A. pentru întreprinderile subordonate și unitățile componente în limita planului de muncă și retribuție

aprobat, cu respectarea normelor unitare de structură și a ponderilor maxime de personal stabilite (lit. j) ;

— adaptează, între activități, numărul de personal și fondul de retribuție, cu respectarea ponderilor de personal stabilite (lit. j) ;

— hotărăște, în condițiile legii, încadrarea și eliberarea din funcție a directorului sau a conducătorului din întreprinderile subordonate și celelalte unități componente (lit. k). În luarea hotărârilor, consiliul trebuie să constate dacă sînt îndeplinite prevederile art. 58, art. 36 și art. 45 din Legea nr. 12/1971 în ce privește încadrarea și prevederile art. 130 și urm. din Codul muncii în cazurile de încetare a contractului de muncă. Pentru anumite întreprinderi, numirea și eliberarea directorului se fac cu acordul ministrului sau conducătorului organului central și avizul organelor interesate (lit. k) ;

— analizează modul de realizare a măsurilor privind asigurarea condițiilor de muncă și de viață a oamenilor muncii și îmbunătățirea acestora (lit. l) ;

— aprobă acordarea de bilete de tratament și odihnă cu reducere pentru personalul distins cu titlul de fruntaș în întrecerea socialistă (lit. m). În exercitarea acestei atribuții C.O.M. va avea în vedere condițiile stabilite de art. 75° alin. 4 din Legea nr. 57/1974 (modificată prin Legea nr. 4/1978) astfel cum s-a arătat în amănunt mai sus la pct. 2 ;

— analizează îndeplinirea de către unitățile centralei a sarcinilor ce le revin din hotărârile de partid și din actele normative în vigoare, cu privire la sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării (lit. o). Pentru amănunte a se vedea pct. 1 de mai sus.

În afara acestor atribuții stabilite prin Legea nr. 5/1978, care constituie sediul organic al materiei — consiliul oamenilor muncii exercită pentru personalul propriu al centralei și atribuțiile stabilite acestui organ și de alte acte normative și anume : Legea nr. 1/1970, Legea nr. 12/1971, Legea nr. 59/1968, Legea nr. 57/1974 (modificată), de exemplu : aplicarea de sancțiuni disciplinare aparatului propriu, soluționarea plîngerilor împotriva sancțiunilor disciplinare aplicate de biroul său executiv sau de directorul general, aprobarea sumelor și a altor drepturi materiale din fondul de participare la beneficii ce se cuvin personalului muncitor din centrală etc. etc. În atare condiții, toate cele arătate la pct. 1 de mai sus trebuie avute în vedere de consiliul oamenilor muncii al centralei.

4. Atribuțiile biroului executiv al consiliului oamenilor muncii al întreprinderii. În conformitate cu prevederile cuprinse în art. 37 din Legea nr. 5/1978, biroul executiv al consiliului oamenilor muncii al întreprinderii are

următoarele atribuții în domeniul activităților de personal și al raporturilor de muncă :

— organizează și urmărește utilizarea rațională a forței de muncă (lit. a) ;

— aprobă, potrivit legii, retribuția tarifară de încadrare și celelalte drepturi de retribuție a muncii convenite personalului muncitor din întreprinderi (lit. p). În același sens și art. 204 din Legea nr. 57/1974. Din corelarea prevederilor citate cu cele ale art. 65 alin. 1 din Legea nr. 5/1978 (modificată) și ale art. 204 din aceeași lege acest organ aprobă — de acord cu comitetul sindicatului — premiile pentru realizări deosebite în cursul anului, pentru economii de materiale și de forță de muncă (precum și altele) ;

— nominalizează personalul care poate beneficia de sporuri pentru condiții deosebite și încadrarea în grupele I și II de muncă în vederea pensionării (lit. p). Biroul executiv va trebui ca în exercitarea acestei atribuții să respecte prevederile Decretului Consiliului de Stat nr. 215/1977 (art. 2—4 inclusiv) cu privire la locurile de muncă ce se încadrează în grupele I și II de muncă ;

— aprobă sporuri de șantier, în limita criteriilor aprobate de organul ierarhic superior (lit. p) și cu respectarea condițiilor prevăzute în art. 69 din Legea nr. 57/1974 (modificată) ;

— aprobă promovarea în trepte și gradații a personalului unității potrivit reglementărilor legale (lit. p). Este vizibilă inadvertența textului, cunoscut fiind că acordarea de trepte și gradații nu constituie o promovare (vezi în acest sens Șerban Beligrădean. Încadrarea și promovarea în muncă, Editura științifică, București 1973 p 115 și C. Jonescu. Gh. Țigăeru, Raporturi de muncă vol. I Revista Economică, București 1975 p. 360 și urm.). În exercitarea acestei atribuții biroul executiv va trebui să respecte prevederile art. 22 și art. 37 din Legea nr. 12/1971 potrivit cărora vechimea minimă pentru muncitorii de la nivelul de bază la treapta I este de 1 an, iar de la treapta I la a II-a și la a III-a este de 2 ani iar pentru personalul TESA (pină la șef de serviciu sau șef de secție inclusiv) vechimea minimă de la nivelul de bază la gradația I este de 2 ani și de la o gradație inferioară la cea imediat superioară este de 3 ani. De asemenea trebuie respectate dispozițiile art. 16 și art. 33 alin. 2, alin. 2^a, alin. 2^a și alin. 2^a din Legea nr. 57/1974 (modificată).

— aprobă reducerea vechimii minime necesare pentru promovare potrivit reglementărilor legale (lit. p). Art. 63 alin. 4 din Legea nr. 12/1971 dispune că organele de conducere ale unităților nou înființate pot reduce vechimea minimă cu pină la 2 ani în cazul încadrării sau promovării muncitorilor în categoria a 4-a de calificare și următoarele, a cadrelor tinere care îndeplinesc condițiile de pregă-

tul centralei precum și pentru personalul a cărui numire este de competența centralei (lit. p). Această prevedere localizează competența stabilită prin art. 204 din Legea nr. 57/1974 în mod generic ;

— aprobă, potrivit legii, promovarea în trepte și gradații pentru personalul din aparatul centralei și cel din conducerea unităților subordonate (lit. p). Aceeași formulare inadecvată, sesizată mai sus : acordarea de trepte și gradații nu constituie promovare. Așa cum am arătat mai sus, în exercitarea acestei atribuții biroul executiv trebuie să respecte prevederile art. 22 și art. 37 din Legea nr. 12/1971 ;

— aprobă, potrivit legii, reducerea vechimii minime necesare pentru promovare, potrivit reglementărilor legale. Reglementarea este prevăzută de art. 63 din Legea nr. 12/1971 potrivit căreia biroul executiv al consiliilor oamenilor muncii din centrale poate reduce vechimea minimă cu cel mult 2 ani — la unitățile nou înființate din subordinea lor — în cazul promovării în diferite funcții de conducere până la nivelul șefilor de servicii sau al șefilor de secție inclusiv, a cadrelor tinere care îndeplinesc condițiile de studii, au dovedit competență și au obținut rezultate deosebite în activitatea practică. La celelalte unități din subordinea centralelor reducerea cu până la 2 ani a vechimii minime poate fi făcută — în condițiile mai sus prevăzute — la un număr de cel mult 3% din totalul personalului T.E.S.A. din unitatea respectivă ;

— aprobă, în condițiile art. 64 din Legea nr. 12/1971 reducerea minimă totală prevăzută pentru acordarea treptelor sau gradațiilor, în cadrul a celeiași categorii sau funcții, cu cel mult 1/5 pentru cadrele care au obținut rezultate deosebite în activitatea profesională pentru personalul centralei (vezi amănunte pct. 4) ;

— aprobă, potrivit legii, micșorarea sau anularea cotelor de diminuare a retribuițiilor în cazul neîndeplinirii sarcinilor, pentru conducerea unităților din subordine (lit. r). Potrivit art. 48 din Legea nr. 57/1974 (modificată), în situația în care nerealizarea sarcinilor sau indicatorilor de plan este determinată de cauze independente de unitate, ținând seama de influența acestor cauze asupra nerealizării sarcinilor, se pot reduce sau anula diminuările retribuiției. Cauzele care pot fi considerate ca independente sînt prevăzute în art. 48 alin. 2 din Legea nr. 57/1974 (modificată) ;

— aprobă premierea personalului din aparatul centralei (lit. r). Deși textul nu prevede acordul organului sindical, acesta este totuși necesar în baza art. 65 alin. 1 din Legea nr. 57/1974 (modificată) ;

— aprobă premierea personalului de conducere a unităților din subordine, fiind necesar acordul organului sindical (lit. r) ;

— aprobă premierea personalului din cadrul unităților subordonate, din

fondurile proprii (lit. r). Această dispoziție se corelează cu prevederea cuprinsă în art. 60 alin. 2 și 3 din Legea nr. 57/1974. Potrivit art. 60 alin. 2 din citata lege, la dispoziția conducerii centralei se constituie un fond de premieri de maximum 0,05% din fondul de retribuție planificat anual pe total centrală ;

— aprobă efectuarea de ore suplimentare cu acordul unimii sindicatelor de ramură, în limitele prevederilor legale (lit. s). În conformitate cu prevederile art. 119 din Codul muncii, munca peste durata normală poate fi prestată până la 120 ore pe an. În cazuri cu totul deosebite, în condițiile prevăzute de art. 119 din Codul muncii, plafonul maxim anual nu poate depăși 360 ore. Orele prestate peste durata normală se compensează cu timp liber corespunzător în următoarele 30 de zile, în caz contrar se retribue conform art. 120 din Codul muncii și a altor dispoziții legale ;

— aprobă, în condițiile legii, reduceri de stagiu pentru cadre cu o pregătire excepțională care ocupă funcții de conducere, cu excepția persoanelor din conducerea centralei (lit. ș). În exercitarea acestei atribuții biroul va respecta condițiile prevăzute de art. 64 din Legea nr. 12/1971 ;

— aprobă numărul de muncitori specialiști pentru întreprinderile subordonate și celelalte unități componente (lit. t). Potrivit prevederilor art. 19 alin. 2 din Legea nr. 57/1974, numărul muncitorilor specialiști se stabilește de către ministerul sau organul central coordonator (inclusiv comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București) în limita a 1% din numărul muncitorilor calificați existenți. În limita numărului aprobat de organele susmenționate, biroul executiv stabilește numărul acestora pentru întreprinderile subordonate și unitățile componente ;

— aprobă utilizarea rezervei de plan la fondul de retribuție și la numărul de personal, constituită la nivelul centralei (lit. t) ;

— aprobă programul de asigurare, pregătire și perfecționare a forței de muncă, în limita planului de școlarizare și a fondurilor prevăzute în planul național unic de dezvoltare economică-socială (lit. u) ;

— hotărăște încadrarea și eliberarea din funcție a șefilor de servicii, a șefilor de secție și a conducătorilor celorlalte compartimente de muncă din structura centralei (lit. v). La încadrarea și eliberarea din funcție vor trebui respectate prevederile din Legea nr. 12/1971 și ale Codului muncii incidente în materie ;

— aprobă încadrarea și eliberarea din funcție a directorilor adjuncți sau a inginerilor șefi, a contabililor șefi și a altor conducători pe funcțiuni din întreprinderile subordonate (lit. v). Se vor respecta prevederile legale care

reglementează încheierea și desfacerea contractului de muncă ;

— aprobă transferul în interesul serviciului pentru personalul de execuție al centralei fără avizul organelor ierarhic superioare (lit. v). Prevederea citată modifică implicit art. 11 din Legea nr. 1/1970. Pentru funcțiile de conducere din centrală este necesar acordul organului ierarhic superior. De asemenea, pentru personalul de specialitate cu pregătire superioară din învățământ sănătate sau din alte ramuri ale economiei, transferul în interesul serviciului se va face cu avizul ministerului coordonator respectiv, potrivit legii ;

— aprobă măsurile privind asigurarea condițiilor de muncă și de viață și îmbunătățirea acestora (lit. x) ;

— îndrumă, coordonează și controlează îndeplinirea măsurilor de protecție a muncii (lit. x).

● În afara acestor atribuții, biroul executiv al C.O.M. din centrală, exercită și altele prevăzute de Legea nr. 1/1970, Legea nr. 12/1971, Legea nr. 57/1974 (modificată) față de personalul din aparatul propriu. De exemplu: aplică sancțiuni disciplinare persoanelor încadrate prin hotărârea sa sau dispoziția directorului general, soluționează plingerile împotriva sancțiunilor disciplinare dispuse de directorul general (cu excepția desfacerii disciplinare a contractului de muncă) ; aprobă retribuția tarifară de încadrare, premiile etc.

● Organele de conducere colectivă, consiliile oamenilor muncii și birourile lor executive — din cadrul întreprinderilor și centralelor au și atribuții cu caracter jurisdicțional.

Potrivit art. 175 alin. 1 din Codul muncii, art. 18 din Legea nr. 1/1970 și art. 208 alin. 2 din Legea nr. 57/1974, organele de conducere colectivă ale unităților soluționează :

— contestațiile împotriva sancțiunilor disciplinare care printr-o dispoziție specială nu au fost date în competența altor organe ;

— contestațiile împotriva desfacerii contractului de muncă a persoanelor cu funcții de conducere numite de organele ierarhic superioare, precum și a directorilor, directorilor generali și asimilații acestora din organele centrale ;

— litigiile privind reintegrarea în muncă a acelorași persoane de mai sus ;

— contestațiile împotriva redistribuirii de personal făcută cu prilejul reducerii personalului din administrație sau din producție ;

— contestațiile în legătură cu acordarea treptelor și a gradațiilor ;

— contestațiile împotriva modului cum a fost stabilită majorarea retribuției tarifare ;

— contestațiile împotriva diminuării retribuției tarifare pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de serviciu (proprii și generale) ;

— contestațiile cu privire la acordarea premiilor și a sumelor cu titlu de participare la beneficiu.

Litigiile respective se soluționează de organul de conducere colectivă din unitate pentru întregul personal al unității în afară de cel numit de către organul ierarhic superior. Pentru aceste din urmă persoane competența de a soluționa contestațiile avînd ca obiect cele mai sus menționate aparține organului ierarhic superior.

În exercitarea acestor atribuții organele de conducere colectivă emit acte administrative cu caracter jurisdicțional iar activitatea lor este supusă prevederilor codului de procedură civilă în măsura în care acestea sînt compatibile cu natura raporturilor de muncă și cu natura lor de organe administrative.

● O ultimă precizare cu caracter concludiv. Competența instituită de lege este specifică și exclusivă avînd

în vedere pe de o parte natura și poziția organului în ierarhia unității iar pe de altă caracterul și natura atribuției sau a sarcinii respective. Pentru arătatele motive considerăm că adunarea generală a oamenilor muncii nu poate delega atribuțiile sale organelor de conducere colectivă și nici nu le poate absorbi pe ale acestora. De asemenea, consiliul oamenilor muncii nu poate transfera biroului său executiv sarcinile sale prevăzute de lege și nici acesta din urmă nu le poate delega directorului.

Principiul diviziunii muncii — colorat fundamental al organizării științifice a producției și a muncii — se prezintă, în domeniul conducerii unităților socialiste, sub forma specializării activității organelor de conducere.

dr. C. JORNESCU

comerț exterior

**FINANȚAREA COMERȚULUI INTERNAȚIONAL (I)
organisme financiar-bancare specializate**

Odată cu dezvoltarea impetuoasă a comerțului internațional, în mod necesar s-a perfecționat continuu mecanismul privind operațiunile bancare de finanțare. Este un lucru bine cunoscut că dinamica comerțului internațional din perioada contemporană este puternic influențată, alături de alți factori, de dimensiunea surselor de finanțare a operațiilor, de tehnicile adecvate acestora, precum și de politica promovată de diverse state și de organizații financiar-bancare internaționale. În aceste condiții organismele financiar-bancare s-au dezvoltat continuu, iar o parte din ele s-au specializat în finanțarea comerțului internațional.

Interferența, respectiv interdependența strînsă dintre operațiile comerciale internaționale și cele bancare impune studiarea aprofundată și a celorlalte din ultima grupă, nu numai de lucrătorii din sectorul financiar-bancar, ci de către toți aceia care își desfășoară activitatea în domeniul comerțului exterior; nu trebuie să se uite nici o clipă că eficiența tranzacțiilor comerciale este influențată într-o mare măsură de modul în care acei ce conduc tratative și perfecționează contracte comerciale internaționale cunosc mecanismul și tehnicile operațiilor financiar-bancare și știu să aleagă cele mai eficiente formule de finanțare și derularea a plăților, în funcție de genul și particularitățile fiecărei tranzacții în parte.

Fiata creditului internațional, ca parte componentă a pieței mondiale, este organic legată și influențată de evoluția schimburilor economice internaționale realizate fie prin tranzacții clasice de vânzare-cumpărare, fie prin acțiuni de cooperare economică și tehnico-științifică; pe măsură ce comerțul internațional crește în amploare, se intensifică, piețele de credit naționale se interferează, constituind, în ansamblu, piața creditului internațional, fapt demonstrat de date statistice: în prezent, tranzacțiile comerciale internaționale sînt finanțate într-o proporție de peste două treimi pe calea creditului internațional.

Corespuzător acestei evoluții meleu ascendente a creditului internațional s-au creat organisme financiar-ban-

care specializate, care funcționează și acționează la nivele și zone diferite: organisme financiar-bancare la nivelul organismelor internaționale ale O.N.U.; organisme regionale, pe grupe de țări; organisme naționale ale statelor participante la circuitul economic-financiar internațional.

a) **Organisme financiar-bancare ale Națiunilor Unite.** În cadrul O.N.U. au fost înființate mai multe organisme financiar-valutare, printre care un rol principal îl ocupă: Fondul Monetar Internațional, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și afiliatele ei, precum și unele organizații financiare aparținînd de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.), Organizația Națiunilor

Unite pentru Dezvoltare Industrială (O.N.U.D.I.) etc. .

Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare — B.I.R.D. —, denumită și Banca Mondială — la care România este membră de la 15 decembrie 1972 — a luat ființă odată cu Fondul Monetar Internațional și și-a început activitatea la 25 iunie 1946. În vederea completării activității operațiunilor bancare ale B.I.R.D., au fost înființate două organisme financiare afiliate la această bancă: Corporația Financiară Internațională (I.F.C. — International Financial Corporation) înființată în anul 1956 și Asociația Internațională pentru dezvoltare (I.D.A. International Development Association) înființată în anul 1960. În urma Acordului încheiat în anul 1947 cu O.N.U., Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare a devenit o instituție specializată a acestei organizații.

Potrivit articolului 1 din Statut, funcțiile B.I.R.D. pot fi astfel sintetizate:

— să ajute reconstrucția și dezvoltarea țărilor membre, înlesnind investițiile de capitaluri în scopuri productive, inclusiv restaurarea economiilor distruse sau dislocate de război, modernizarea aparatului de producție, valorificarea resurselor în țările mai puțin dezvoltate;

— să sprijine investițiile străine particulare prin intermediul garanțiilor sau participărilor la împrumuturi și alte investiții făcute de întreprinderi din țări cu economie capitalistă; în cazul cînd capitalul particular nu este disponibil în condițiuni rezonabile, B.I.R.D. urmează să procure mijloace financiare pentru scopuri productive în condițiuni satisfăcătoare, fie din capitalul său propriu, fie din mijloacele financiare atrase, ori din celelalte resurse ale sale;

— să faciliteze dezvoltarea echilibrată, de lungă durată, a comerțului internațional și menținerea unor balante de conturi echilibrate prin înlesnirea investițiilor internaționale făcute pentru dezvoltarea resurselor productive ale membrilor și să ajute astfel la sporirea productivității, ridicarea standardului de viață și îmbunătățirea condițiilor de muncă din țările membre;

— Să coordoneze împrumuturile acordate sau garantate de ea, cu împrumuturile internaționale făcute pe alte căi, astfel încît cele mai urgente și eficiente proiecte, programe, să fie luate în considerare cu precădere, indiferent de dimensiunile lor.

b) **Banca Reglementelor Internaționale.** A fost înființată în anul 1930, ca urmare Acordurilor de la Haga încheiate între țările care au luat parte activă la primul război mondial, avînd sediul în Elveția, la Basel. Aceste acorduri au intervenit între fostele părți beligerante în vederea reglementării plății reparațiilor de război datorate de Germania. Cu acest prilej a fost hotărîtă înființarea unui organism financiar-bancar internațional, care, în

calitate de mandatar al părților beneficiare, să încaseze în contul acestora și să le transfere valoarea anuităților datorate de Germania în cadrul reparațiilor, despăgubirilor de război. România este membră a B.R.I. încă din 1930, prin Banca Națională.

Banca Reglementelor Internaționale, potrivit statutului său, efectuează următoarele operațiuni: cumpărarea și vânzarea de aur pentru contul său sau acceptarea în custodie a aurului pentru contul băncilor centrale; acordarea de credite băncilor centrale sau împrumuturi de la aceste bănci, garantate cu aur sau cu obligații pe termen scurt; cecuri etc. cumpărarea-vânzarea de devize pentru contul său sau al băncilor centrale; depozite valutare de la băncile centrale; efectuarea de operațiuni cu D.S.T., fiind singura bancă care are dreptul să obțină acest instrument de control al F.M.I.

Prin activitatea desfășurată, Banca Reglementelor Internaționale a devenit utilă băncilor centrale, fiind astfel unul din principalele organisme bancare internaționale.

c) **Organisme financiar-bancare regionale.** Aceste instituții își desfășoară activitatea, creditând tranzacțiile internaționale care se încheie între partenerii unor anumite grupe de țări; asemenea organisme financiar-bancare sînt: Banca Internațională de Colaborare Economică și Banca de Investiții, pentru țările membre ale C.A.E.R., Banca Europeană de Investiții pentru țările C.E.E., Banca Interamericană de Dezvoltare pentru țările latino-americane, Banca de Dezvoltare pentru un număr de țări africane, Banca Asiatică de Dezvoltare pentru unele țări nesocialiste din Asia etc.

Banca Internațională de Colaborare Economică — B.I.C.E. — a fost înființată prin **Convenția privind decontările multilaterale în ruble transferabile și organizarea Băncii Internaționale de Colaborare Economică**, încheiată la Moscova la 22 octombrie 1963. Acest organism financiar internațional și-a început activitatea la 1 ianuarie 1964, cu sediul la Moscova, avînd ca țări membre: Republica Populară Bulgaria, Republica Socialistă Cehoslovacă, Republica Cuba, Republica Democrată Germană, Republica Populară Mongolă, Republica Populară Polonă, Republica Socialistă România, Republica Populară Ungară și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste.

Funcția esențială a Băncii Internaționale de Colaborare Economică este aceea de a contribui la colaborarea economică și la dezvoltarea economiei naționale a țărilor membre și la lărgirea relațiilor comerciale și economice ale acestora cu alte țări; ca urmare, B.I.C.E. are următoarele sarcini:

— efectuarea decontărilor multilaterale în ruble transferabile (mecanism pe care îl vom expune în cadrul secțiunii finale;

— creditarea operațiunilor de comerț exterior și a altor operațiuni ale țărilor membre;

— atragerea și păstrarea mijloacelor libere în ruble transferabile;

— atragerea aurului, valutei liber convertibile și a altor valute de la țări membre și de la alte țări, precum și efectuarea altor operațiuni cu aur, valute liber convertibile și alte valute;

— studierea posibilităților efectuării operațiunilor de schimb a rublelor transferabile în aur și în valută liber convertibilă;

— finanțarea și creditarea activității de exploatare a întreprinderilor industriale comune în funcție și a altor obiective, pe seama resurselor puse la dispoziție de țările membre interesate.

Creditele pe care le acordă banca în ruble transferabile pot fi:

Credite de decontare, în scopul acoperirii necesarului de mijloace financiare ale băncilor împrumutate, atunci cînd, în unele perioade scurte de timp, plățile depășesc încasările. Ele se acordă imediat, în limita plafonului de credit, de Consiliul băncii și în funcție de necesar. Nu este stabilit termenul de rambursare și datorită acestui fapt debitul rezultat poate trece în anul imediat următor.

Credite cu termen fix de rambursare în vederea acoperirii necesarului de mijloace financiare ale băncilor împrumutate pe durate de timp mai îndelungate. Acest tip de credit este acordat pentru: acțiuni referitoare la specializarea și cooperarea în producție, lărgirea schimburilor de mărfuri; echilibrarea balanței de plăți; nevoi temporare. La acest gen de credit termenul este un an; pentru sumele din conturi și depozite, B.I.C.E. plătește dobînzii diferențiate după termenul de păstrare. Consiliul băncii poate hotărî ca la conturile curente să nu se plătească dobînda.

Banca Internațională de Investiții — B.I.I. — deși creată din inițiativa țărilor membre ale C.A.E.R., ea are un caracter deschis, oricare dintre celelalte țări putînd deveni membre dacă împărtășesc scopurile și principiile activității Băncii și își asumă obligațiile ce le incumbă, din prevederile „Convenției” și din Statutul B.I.I. Banca Internațională de Investiții a început să funcționeze de la 1 ianuarie 1971, avînd sediul central la Moscova.

Scopurile B.I.I. sînt dezvoltarea colaborării economice a țărilor membre și apropierea și egalizarea treptată a nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor membre.

d) **Organisme financiar-bancare naționale.** În statele cu economie capitalistă, alături de băncile centrale, pe plan național activează un număr considerabil de bănci comerciale, din care unele specializate în creditarea comerțului internațional. Astfel de organisme specializate în finanțarea exporturilor

de echipament industrial pe termen mijlociu sau lung sînt următoarele:

În **Anglia** problema finanțării exportului este lăsată în grija sistemului bancar obișnuit.

— **Austria** — Österreichische Kontroll Bank — înființată în anul 1946 (care este și organism de asigurare).

— **Belgia** — Creditexport — înființat în anul 1959 sub formă de asociație în care intră o serie de instituții publice de credit, inclusiv Banca Națională a Belgiei.

— **Franța** — Banque Française du Commerce Extérieur (BFCE) — creată în anul 1946 cu statut semistatal. Credit National — organism de recont.

— **Italia** — Mediocredito — institut specializat de credit de drept public, înființat în anul 1952.

— **Japonia** — Banca de Export-Import — înființată în 1950.

— **Republica Federală Germania** — Ausfuhrkredit (AKA) — înființat în anul 1952 de către un consorțiu de bănci.

— **Statele Unite ale Americii** — Banca de Export-Import EXIMBANK) creată în anul 1934.

În majoritatea țărilor intervine, sub o formă sau alta, ca ultima sursă de finanțare, banca centrală a țării respective.

e) **Forme de cooperare financiar-bancare internaționale.** Corespunzător evoluției ascendente a tranzacțiilor comerciale internaționale au fost perfectate noi formule de cooperare între băncile comerciale naționale din diferite țări, cu interese economice comune. Printre aceste forme un deosebit interes îl prezintă constituirea de bănci mixte și de consorții bancare internaționale; în același timp, se internaționalizează operațiunile bancare și pe calea înființării în diferite țări de filiale ale marilor bănci comerciale din țări cu economie dezvoltată.

Băncile mixte, constituite de bănci aparținînd de două țări diferite, sînt instituții bancare specializate care au ca obiect al activității lor: finanțarea tranzacțiilor comerciale dintre țările partenere, prin intermediul capitalului propriu și al surselor externe de capital atrase, fie de pe piața țării unde își desfășoară activitatea, fie de pe terțe piețe; îndeplinirea funcțiilor unui institut de credit, atît pentru piața respectivă (unde-și desfășoară activitatea) cît și pentru piața creditului internațional.

În prezent se manifestă tendința de creștere a numărului băncilor mixte, determinată de instabilitatea valutară actuală, cît și de nevoile crescînde de capital pe care le reclamă dezvoltarea industrială a țărilor în curs de dezvoltare. Exemple de bănci mixte; Banca franco-română, anglo-română; Societă Arabă și Internațională, bancă formată între bănci comerciale franceze și egiptene (în anul 1976); Commercial Bank of Oman Ltd etc.

Consortiile bancare internaționale prezintă înțelegerea dintre bănci din diferite țări care au ca scop concentrările capitalurilor pentru finanțarea unor tranzacții economice internaționale, prin plasarea unor credite, atât interne cât și externe. Dezvoltarea actuală a consortiilor bancare internaționale, se manifestă pe fondul penuriei

de lichidități internaționale, cerute de dezvoltarea ascendentă a comerțului internațional, cât și ca urmare a noilor orientări existente pe piața creditului internațional spre o finanțare bancară directă în țara importatorului.

dr. Al. DETEȘAN
Radu DEMETRESCU

financiar

Formele cointeresării materiale aplicate în domeniul bugetelor locale

Prin Legea nr. 3/1949 s-a introdus sistemul bugetului unic de stat care constă în elaborarea unui singur buget anual al statului, alcătuit din două verigi: bugetul republican și bugetele locale. Sistemul bugetului unic de stat a fost menținut și prin Legea finanțelor nr. 9/1972, (art. 24 lit. b, 28, 151 și urm.), deoarece corespunde unității puterii de stat, organizării și conducerii aparatului de stat pe baza principiului centralismului democratic.

Fondurile bănești ale bugetelor locale se constituie din venitul propriu (resursele provenite de la unitățile socialiste de stat de interes local), impozite și taxe, plătite de organizațiile cooperatiste și unitățile economice ale celorlalte organizații obștești, impozite de la populație, taxe locale și alte venituri locale, completate din bugetele unităților administrativ-teritoriale ierarhic superioare și, eventual din bugetul republican.

1. Cele două verigi ale bugetului unic de stat sunt incluse, în concordanță cu caracterul unitar al puterii de stat, într-un singur buget de stat, fapt ce asigură o legătură organică între aceste două componente. Legătura aceasta este garantată prin **repartizarea veniturilor și cheltuielilor** între cele două componente ale bugetului de stat prin coordonarea și completarea veniturilor bugetelor locale din cele ale bugetului republican, pe criteriul subordonării și al teritorialității.

Veniturile bugetare sunt repartizate între bugetul republican și bugetele locale astfel încât să asigure constituirea fondurilor bănești anual necesare și planificate pentru trebuințele cu caracter atât republican cât și local.

În ultimii ani, la repartizarea veniturilor bugetare între bugetul republican și bugetele locale, pe lângă criteriul caracterului republican sau local al fiecărui venit, se are în vedere și caracterul republican sau local al unităților socialiste de la și prin care se realizează fiecare venit bugetar în parte.

Aprecierea cât mai justă a echilibrării diferitelor categorii de bugete locale trebuie să aibă ca o premiză de

bază, repartizarea corectă, pe criterii unitare, a veniturilor și cheltuielilor între bugetul propriu al județului și bugetele localităților componente: municipii, orașe și comune.

Această repartizare este strins legată de competențele și răspunderile organelor locale ale puterii și administrației de stat în organizarea și coordonarea întregii vieți economice și social-culturale din unitățile administrativ-teritoriale în care funcționează. Totodată, în acest mod, veniturile și cheltuielile bugetare constituie importanți piloni financiari pentru realizarea sarcinilor ce revin comitetelor (birourilor) executive ale consiliilor populare, în ceea ce privește activitatea lor economică și social-culturală, executarea în condiții optime a bugetelor municipiilor, orașelor și comunelor.

2. Pentru situația când veniturile proprii și inițiale ale bugetelor unităților administrativ-teritoriale nu pot acoperi integral cheltuielile proprii planificate. **Legea finanțelor prevede două procedee de completare a veniturilor proprii ale bugetelor locale** planificate cu cheltuieli mai mari decît veniturile lor și anume: sume defalcate din veniturile bugetului republican încasate pe teritoriul unității administrativ-teritoriale în cauză ori subvenții din bugetul unității administrativ-teritoriale ierarhic superioare. Sumele defalcate din veniturile bugetului republican lăsate la dispoziția unităților administrativ-teritoriale se stabilesc de consiliile populare județene și al municipiului București, în limita sumelor aprobate pe județe și municipiul București prin legea de adoptare a bugetului anul de stat.

Sumele defalcate din veniturile bugetului republican sunt părți procentuale din unele dintre aceste venituri, prevăzute în legile bugetare anuale, separat pentru fiecare dintre bugetele județene care au venituri proprii mai mici decît cheltuielile planificate, în scopul completării respectivelor venituri. **Subvențiile de echilibrare** sînt sume prevăzute de asemenea prin legile bugetare anuale care se acordă din bugetul republican pe seama și

pentru echilibrarea bugetelor județelor ale căror venituri rămîn mai mici decît cheltuielile planificate și după completarea lor prin sumele defalcate din veniturile bugetului republican.

Sumele defalcate din veniturile bugetului republican cedate bugetelor județene și subvențiile de echilibrare acordate bugetelor județelor se aplică în continuare sau, după caz, se reparațizează apoi, în cadrul fiecărui județ pentru bugetele deficitare ale municipiilor, orașelor și comunelor subordonate, respectiv rămase deficitare și după aplicarea procedurii sumelor defalcate din veniturile bugetului republican.

Pe județe, proporția de acoperire a cheltuielilor prin venituri proprii este diferită, în funcție de nivelul de dezvoltare a zonelor respective.

Începînd din anul 1976, în structura mijloacelor de echilibrare au intervenit modificări, ca urmare a măsurilor luate în sensul că ponderea o dețin sumele defalcate din impozitul pe retribuiție, (transformat din anul 1977 în impozitul fondul total de retribuire) și din impozitul pe circulația mărfurilor plătite de unitățile socialiste de subordonare republicană situate pe teritoriul județelor sau al municipiului București. În mod corespunzător, subvențiile din bugetul republican au scăzut substanțial.

În acest mod, concomitent cu simplificarea operațiilor de acordare a mijloacelor de echilibrare, s-a realizat legarea mai strînsă a veniturilor bugetelor locale de activitatea întreprinderilor republicane din teritoriu și, implicit, cointeresarea directă a organelor locale în realizarea de către aceste unități a sarcinilor stabilite prin plan.

3. În domeniul execuției bugetelor locale, un element de elasticitate și în același timp de cointeresare, îl constituie acordarea dreptului de utilizare a veniturilor proprii realizate peste plan, prin întocmirea planului suplimentar de venituri și cheltuieli la fiecare nivel al bugetelor locale. În Legea finanțelor se prevede că comitetele executive ale consiliilor populare pot utiliza sumele încasate din veniturile proprii peste cele planificate, numai cu începere din trimestrul III al anului de plan și numai cu condiția ca depășirea încasărilor să fie realizată pe totalitatea veniturilor proprii planificate în bugetul local respectiv și să se mențină pînă la finele anului.

Totodată, se pune condiția ca plusurile de venituri să provină din activitatea anului de plan și să nu fie rezultatul unor modificări ale legislației sau anumitor subevaluări constatate de organele cu atribuții de control financiar.

Utilizarea acestor mijloace realizate peste cele planificate se poate face numai pentru acoperirea unor cheltuieli economice și înlăptuirea anumitor acțiuni social-culturale. Modificările corespunzătoare în bugetele locale pe care le comportă folosirea lor se supun

ratificării consiliilor populare la prima sesiune a acestora.

4. Problema cointeresării materiale în realizarea bugetelor locale prezintă unele trăsături specifice în condițiile mecanismului economic și financiar perfecționat.

Pe baza hotărârilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale din 7—9 decembrie 1977 ale partidului, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 22—23 martie 1978 a analizat și aprobat o serie de măsuri privind perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, creșterea rolului fiecărui colectiv în gospodărirea cu maximum de eficiență a părții din avuția națională ce i s-a încredințat spre administrare, participarea la beneficii a oamenilor muncii.

În spiritul hotărârilor Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978, Conferința pe țară a președinților consiliilor populare (29—31 martie 1978) a subliniat necesitatea ca organele locale ale puterii și administrației de stat să întărească autoconducerea și autofinanțarea — condiție esențială pentru progresul multilateral al tuturor localităților patriei noastre. În cuvîntarea la conferință, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a indicat ca fiecare municipiu, oraș și comună să-și întocmească bugete de venituri și cheltuieli echilibrate, iar acestea să constituie principalul instrument economico-financiar prin care consiliile populare să acționeze pentru dezvoltarea tot mai rapidă a așezărilor urbane și rurale.

Începînd din semestrul II.1978, s-au introdus în toate unitățile socialiste de stat bugetele de venituri și cheltuieli, în condițiile prevăzute de Legea nr. 5/1978 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat.

Bugetul de venituri și cheltuieli a fost astfel conceput încît să devină un instrument de conducere a activității economico-financiare, un instrument de bază al conducerii colective a unităților socialiste în întărirea autogestunii economico-financiare (și a autofinanțării). El este folosit ca un instrument de planificare a activității financiare la nivelul fiecărei verigi organizatorice, ca instrument de analiză și urmărire a execuției financiare și ca instrument de echilibru financiar. Acest buget trebuie să asigure o eficiență administrare și gospodărire a mijloacelor materiale și financiare de către consiliile populare și valorificarea superioară a resurselor locale de care dispun.

De altfel, întărirea autogestunii economico-financiare a unităților teritorial-administrative poate fi realizată numai prin îndeplinirea programelor de dezvoltare economică și socială a tuturor localităților țării, prin îndeplinirea rolului consiliilor populare de a conduce, în conformitate cu legea (art. 86 alin. 3 din Legea nr. 5/1978), activitatea din teritoriul respectiv, prin

creșterea eficienței activității economice și sociale prin asigurarea unui grad sporit de autofinanțare la nivelul fiecărei unități.

Este de observat că în ultimii ani, pe ansamblu, proporția de acoperire a cheltuielilor prin venituri proprii în bugetele locale a marcat o continuă creștere. Dacă în anul 1950 ponderea veniturilor proprii în cadrul veniturilor totale ale bugetelor locale reprezenta 34,9%, în 1977 ea a sporit la 52,2%.

Pentru sporirea gradului de autofinanțare a unităților administrativ-teritoriale și asigurarea unor bugete echilibrate apare necesară o judicioasă și intensivă folosire a resurselor locale. Ne referim la creșterea veniturilor proprii ale acestor unități (adică cele ce se realizează de la unitățile direct subordonate sau sînt stabilite de lege ca venituri ale bugetelor locale), la realizarea sumelor ce se defalcă din veniturile bugetului republican pentru bugetele locale (care provin din impozitul pe fondul total de retribuire și impozitul pe circulația mărfurilor ce se plătesc de unitățile republicane), reducerea la strictul necesar a cheltuielilor prin utilizarea fondurilor cu eficiență maximă economică și socială, precum și nevoia sporirii răspunderii și competenței consiliilor populare în

coordonarea vieții economice și social-culturale pe teritoriul respectiv și mai buna folosire a veniturilor și cheltuielilor bugetului propriu, ca pîrghii financiare pentru îndeplinirea sarcinilor pe plan local.

Desigur că ponderea de resurse pentru creșterea gradului de autofinanțare o asigură sporirea veniturilor proprii ale bugetelor locale, întrucît există o legătură directă între dezvoltarea economico-socială a fiecărei unități administrativ-teritoriale și întărirea autofinanțării acesteia. De aceea, apare imperios necesar a se acționa pentru sporirea continuă a bazei de venituri a fiecărei localități prin dezvoltarea activității lor industriale legate de nevoi locale, a prestărilor de servicii, artizanat și alte activități producătoare de venituri, îndeosebi prin utilizarea maximă a materiilor prime locale.

În mod practic, lărgirea bazei proprii de venituri asigurînd creșterea gradului de autofinanțare, duce la eliminarea subvențiilor din bugetele locale, atît în faza de elaborare a proiectelor de bugete cît și în faza de execuție a acestora.

Ioan CONDOR
Lucian VARLAAM

contract economic

Precizări privind decontările

În conformitate cu art. 4 din Regulile procedurii arbitrale, unitatea socialistă creditoare nu poate sesiza arbitrajul cu acțiune înainte de a se fi folosit — fără succes — de forme legale de decontare prin bancă. Această interdicție urmărește prevenirea acelor litigii care ar ajunge în mod nejustificat pe rolul arbitrajului.

Intr-adevăr, calea acțiunii arbitrale trebuie să constituie o măsură extremă a cărei utilizare se justifică numai după ce s-au folosit, fără rezultate pozitive, toate modalitățile legale pentru lichidarea diferendului.

Ca atare, în situațiile în care suma pretinsă se poate obține prin decontare bancară, iar partea reclamantă este obligată să uzeze de această cale, practica arbitrală consideră, în temeiul art. 13 lit. c din Decretul nr. 167/1958, suspendat cursul prescripției pe tot timpul dintre introducerea formei legale de decontare și momentul în care unitatea creditoare a luat cunoștință de rezultatul negativ al demersurilor făcute prin bancă în vederea

încasării prețului sau momentul în care trebuie să ia cunoștință despre aceasta, în caz de întîrziere din culpa sa, așa cum se precizează prin Decizia primului arbitru de stat nr. 660/1979.

Se cuvine a fi subliniată această din urmă precizare care scoate în evidență faptul că unitățile creditoare nu-i poate profita o atitudine de pasivitate în privința suspendării cursului prescripției.

Se poate întîmpla ca, din diferite cauze, unitatea creditoare să nu ia cunoștință, în mod expres, de faptul că instrumentul de decontare introdus în bancă nu a avut ca efect achitarea creanței sale. Ar fi, oare, justificat ca într-o asemenea situație efectul suspensiv de prescripție să se prelungească? Desigur că nu. Unitatea în cauză trebuie să se intereseze pentru a cunoaște situația exactă și întrucît nu procedează astfel este firesc ca prescripția să fie suspendată numai pînă la data cînd trebuia să ia cunoștință de rezultatul negativ al demersurilor sale.

Decizia citată prilejuiește încă o subliniere.

În speță, unitatea creditoare a susținut că expediind factura unității debitoare, s-au creat condițiile de suspendare a curgerii termenului de prescripție. Această susținere a fost înlăturată deoarece nu s-a dovedit că s-ar „fi folosit formele legale de decontare prin bancă“.

Cu alte cuvinte, numai prin depunerea documentelor legale de decontare în bancă se creează condițiile necesare pentru suspendarea cursului prescripției.

Se întâmplă însă, uneori, ca formele de decontare să fie reținute de bancă, urmînd a se proceda la decontare în viitor, pe măsura creării disponibilului bănesc în contul unității debitoare.

În conformitate cu legislația în vigoare, cererea de plată acceptată, dar neachitată din lipsă de disponibil, are valoarea unui titlu executor. Unitatea creditoare care se află în posesia unui asemenea titlu nu trebuie să introducă acțiune la arbitraj, deoarece este asigurată în privința încasării sumei ce i se cuvine.

Edificatoare sînt, în această direcție, următoarele considerente din Decizia primului arbitru de stat nr. 3261/1976 :

„În speță, anterior introducerii acțiunii, factura emisă de furnizoarea-reclamantă a fost acceptată de pîrîtă și ținută de bancă în cartoteca documentelor restante. Ca urmare, organul arbitral a fost îndreptățit să considere că reclamanta era în posesia unui titlu executor care urma să se execute pe măsura creării disponibilului în cont, cum s-a întîmplat în speță, situație în care acțiunea introdusă de reclamantă apare ca fiind inadmisibilă...“

Consecința firească a introducerii acțiunii în condițiile arătate este respingerea pretențiilor privind plata cheltuielilor de arbitrar.

De regulă, lipsa disponibilului în cont nu se datorează unor împrejurări care absolvă de răspunderea pentru întîrzierea în efectuarea plății. Ca atare, unitatea creditoare este îndreptățită să introducă acțiune avînd ca obiect penalitățile aferente întîrzierii în plată. Dar obiectul acestei acțiuni este diferit de acela al acțiunii privind suma pentru care unitatea reclamantă se afla în posesia unui titlu executor.

H. MATEI

practică arbitrală

Răspunderea pentru neefectuarea decontărilor la termen

Unitățile socialiste sînt obligate să efectueze plățile în termenele stabilite. Încălcarea acestei obligații atrage — printre altele — aplicarea penalităților legale.

În legătură cu data de la care se datorează penalitățile, s-a pus problema dacă această dată coincide cu momentul cînd obligația respectivă a fost încălcată ori dacă este nevoie de o punere în întîrziere pentru ca penalitățile să înceapă să curgă.

Prin Decizia primului arbitru de stat nr. 256/1979, s-a stabilit că „și în privința unor obligații de plată sau de restituire a unor sume de bani sîntem în prezența unei întîrzieri de drept a debitorului.“

Ca atare, nu se poate reține, așa cum a arătat organul arbitral în considerentele hotărîrii, că penalitățile se cuvin numai din momentul în care reclamanta a ieșit din pasivitate, solicitînd restituirea sumei, ceea ce ar echivala cu o punere în întîrziere pe cale ocultă“.

Soluția de mai sus este în acord cu ceea ce literatura de specialitate a re-

ținut, în această privință, cu titlu de principiu, ca și cu dispozițiile legale prin care sînt stabilite penalitățile în discuție. Într-adevăr, potrivit acestor dispoziții legale, penalitățile se calculează la suma întîrziată la plată, refuzată nejustificat, ori încasată fără îndreptățire, de la data la care plata trebuie efectuată sau, după caz, de la data la care suma a fost încasată fără îndreptățire.

Pentru ca penalitățile să fie datorate din momentul arătat se cere însă, în anumite situații, îndeplinirea unor condiții prevăzute de dispozițiile normative în vigoare pentru efectuarea plății.

Astfel, în conformitate cu pct. 14 din Normele metodologice BNRSSR nr. 2/1977 — privind efectuarea plăților între unitățile socialiste — unitatea beneficiară este obligată să efectueze plata prețului produselor livrate, lucrărilor executate și serviciilor prestate, după preluarea și recepția acestora, în baza facturii primite care permite verificarea legalității prețurilor sau tarifelor practicate.

Această regulă este menită nu numai să asigure eficiența controlului unității beneficiare asupra legalității prețurilor și tarifelor practicate, dar și să împiedice decontarea unor livrări fictive în relațiile dintre unitățile socialiste.

Intrucît plata poate fi efectuată, așa cum s-a văzut, numai după primirea facturii de către unitatea beneficiară, s-a ridicat problema dacă, în lipsa facturii, unității beneficiare i se poate imputa faptul că nu a achitat prețul produselor livrate și, prin urmare, dacă această unitate datorează penalitățile legale.

Această problemă s-a pus în contextul acelor dispoziții ale normelor metodologice amintite care obligă unitatea beneficiară ce nu a primit factura să stăruie pentru transmiterea ei.

În această privință, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 620/1979, s-au reținut următoarele :

„Potrivit pct. 28 alin. 3 din Normele metodologice BNRSSR nr. 2/1977, cînd dispoziția de plată cu factură nu a fost primită odată cu marfa și nici pe altă cale, plătitorul este obligat să intervină la furnizor pentru a i se trimite acest document, caz în care termenul de plată se socotește de la data primirii dispoziției de plată cu factura sau a celorlalte documente care condiționează plata.“

În ceea ce privește plata penalităților de întîrziere în plată... se reține că întrucît acordarea acestora este determinată de culpa beneficiarului constînd în îndeplinirea cu întîrziere a obligației corelative de plată, beneficiarul este în culpă numai din momentul în care plata poate fi efectuată, respectiv sînt întrunite condițiile necesare plății, una dintre aceste condiții fiind primirea facturii.

Or, atîta timp cît factura nu a fost primită, nu i se poate imputa beneficiarului imposibilitatea efectuării plății — condiționat de existența facturii — și, ca urmare, nu există temei pentru angajarea răspunderii beneficiarului cu plata penalităților de întîrziere în plată...“

Instituirea, în pct. 28 alin. 3 din Normele metodologice BNRSSR nr. 2/1977, a obligației beneficiarului de a interveni la furnizor pentru trimiterea documentelor de plată — în ideea că beneficiarul nu trebuie să adopte o atitudine pasivă, ci trebuie să intervină pentru obținerea condițiilor în care poate efectua plata prestației — nu poate fi sancționată cu plata penalităților de întîrziere... întrucît intervențiile beneficiarului au rolul de a facilita pentru viitor plata, însă condițiile pentru efectuarea plății vor fi îndeplinite numai la primirea facturii, în raport de care se socotește termenul de plată de la expirarea căruia beneficiarul va fi considerat în culpă pentru întîrzierea în plată și pasibil de sancționare cu plata penalităților...“

Susținerea petiționarei în sensul că beneficiarul nu a intervenit pentru trimiterea facturii... este fără relevanță, întrucît, conform celor de mai sus, neîndeplinirea acestei obligații nu este sancționată cu plata penalităților de întârziere în plată, ci, eventual, cu daune ce nu au fost dovedite în speță“.

Cu alte cuvinte, neîndeplinirea obligației de a stăruii pentru transmiterea facturii nu poate determina angajarea răspunderii unității beneficiare cu penalități pentru întârzierea în achitarea prețului. Ea poate fi însă, obligată să repare prejudiciul cauzat unității furnizoare prin neîndeplinirea obligației amintite.

I. ICZKOVITS

asigurări

Recuperarea de la conducătorii auto, a despăgubirilor plătite de ADAS

În cadrul asigurării prin efectul legi de răspundere civilă auto, potrivit dispozițiilor art. 45, alineatul 1, din Decretul nr. 471/1971, „organizațiile socialiste asigurate recuperează pentru Administrația Asigurărilor de Stat despăgubirile plătite de aceasta, de la propriii lor conducători auto răspunzători de producerea pagubelor“. Potrivit alineatului 2 de la același articol recuperarea se face, în cazul personalului muncitor al organizațiilor socialiste potrivit legislației muncii, iar în cazul membrilor organizațiilor cooperatiste potrivit dispozițiilor legilor speciale.

În aplicarea acestor dispoziții, ministrul finanțelor a emis „Instrucțiunile nr. 7/1976 pentru executarea de către organizațiile socialiste a unor sarcini ce le revin, potrivit legii, cu privire la asigurările de stat“, care prevăd, printre altele, și prevederi referitoare la obligația organizațiilor socialiste de a recupera de la propriii lor conducători auto, pentru Administrația Asigurărilor de Stat despăgubirile plătite de aceasta la asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă auto.

Pentru despăgubirile stabilite pe baza înțelegerii dintre părți potrivit dispozițiilor art. 35, alineatul 2, din Decretul nr. 471/1971, unitățile ADAS, după plata despăgubirilor, trimit organizațiilor socialiste la care sînt încadrați conducătorii auto respectivi, sau organizațiilor cooperatiste ai căror membri sînt conducătorii auto în cauză, copia actului de constatare a accidentului, în care se stabilește răspunderea în producerea pagubei a conducătorului auto, copia actului de constatare a pagubelor și evaluare a acestora, precum și a celui de plată a despăgubirilor către persoanele păgubite. În baza acestor acte organizațiile socialiste recuperează de la pro-

prii conducători auto răspunzători de producerea pagubelor sumele respective.

Organizațiile socialiste asigurate trebuie să urmărească cu precădere obținerea angajamentului de plată care constituie titlu executor, conform art. 107, alineatul 2, din Codul muncii, iar în caz de refuz din partea conducătorului auto răspunzător, conducătorul organizației socialiste trebuie să dea decizia de imputare în sarcina acestuia.

În cazul în care despăgubirile s-au stabilit prin hotărîre judecătorească sau arbitrală, în baza căreia organizația socialistă a fost obligată, singură sau solidar cu conducătorul auto, să plătească despăgubiri părții păgubite, unitățile ADAS, după plata despăgubirilor, trimit organizațiilor socialiste, în vederea recuperării despăgubirilor de la propriii lor conducători auto răspunzători de producerea pagubelor, numai copie de pe actul prin care s-a făcut plata despăgubirilor către persoanele păgubite. În același scop, în cazul în care despăgubirile s-au stabilit prin hotărîre judecătorească, în baza căreia numai conducătorul auto a fost obligat să plătească despăgubiri părții păgubite, unitățile ADAS, după plata despăgubirilor, trimit organizațiilor socialiste și copie de pe hotărîrea respectivă.

Sumele recuperate de organizațiile socialiste de la propriii lor conducători auto se virează, lunar, unității ADAS de la care s-au primit actele în legătură cu despăgubirile plătite, cu indicativul menționat în actele respective, cu numele, prenumele și suma pentru fiecare debitor în parte.

Conducerile organizațiilor socialiste, precum și personalul acestora însărcinat cu recuperarea despăgubirilor plătite de ADAS, îndeplinesc toate formele legale pentru recuperarea sumelor respective ca și pentru debitele proprii lor unități. De asemenea, organizațiile socialiste trebuie să țină legătura cu unitatea ADAS care a plătit despăgubirea, în vederea procurării oricăror acte necesare în desfășurarea acțiunii de recuperare, atît cu privire la cauzele accidentului cît și la întinderea pagubelor.

Organizațiile socialiste au obligația să utilizeze căile de atac legale împotriva hotărîrilor netemeinice sau nelegale ale organelor de jurisdicție, pentru a nu prejudicia dreptul ADAS prevăzut în art. 45 din Decretul nr. 471/1971. În acest scop, organizațiile socialiste sînt obligate să comunice unităților ADAS în cauză instanța, numărul dosarului și termenele de judecată. De asemenea, unitățile ADAS au obligația să pună la dispoziția organizațiilor socialiste documentația necesară susținerii cauzei.

Organizațiile socialiste de la care propriii conducători auto debitori se transferă la alte organizații socialiste, urmăresc, în continuare, recuperarea la noul loc de muncă al debitorului și virează sumele recuperate în contul bancar al unităților ADAS, la fel cum se procedează și pentru debitele ai căror titulari continuă să fie în muncă în acea unitate sau să fie membri în cazul organizațiilor cooperatiste — ori stabilesc cu organizația socialistă la care s-a transferat debitorul, pentru ca aceasta să vireze direct sumele recuperate în contul bancar al unității ADAS.

Organizațiile socialiste care urmăresc debite de la propriii lor conducători auto, răspunzători de producerea pagubelor, în baza dispozițiilor art. 45 din Decretul nr. 471/1971, și care, în conformitate cu prevederile dispozițiilor legale în vigoare, le trimit spre urmărire și încasare organelor financiare de pe lîngă comiteele (birourile) executive ale consiliilor populare, trebuie să menționeze în adresele de trimitere că sînt „creanțe ale Administrației Asigurărilor de Stat“, și să avizeze despre aceasta și unitatea ADAS.

G. NICOLA

Întrebări și răspunsuri

● **C. ȘTIRBU (Constanța)** solicită lămuriri cu privire la posibilitatea de a se aplica prețurile — în raporturile dintre unitățile socialiste — cu efect retroactiv.

O asemenea aplicare a prețurilor nu se poate face decât în mod excepțional, față de principiul înscris în art. 135 din Legea nr. 19/1971 potrivit căruia prețurile intră în vigoare de la data stabilirii lor sau de la o dată ulterioară prevăzută în actul prin care au fost fixate.

Organele competente pot dispune, în cazuri excepționale în care datorită tehnologiilor noi de producție nu se pot determina cu anticipație cheltuielile de producție, ca prețurile să se stabilească, cu acordul unității beneficiare, pe bază de postcalculație.

● **M. PAPAGHEORGHE (București)** se interesează de condițiile în care organele arbitrale se pot sesiza din oficiu cu privire la penalitățile datorate pentru nerespectarea obligațiilor asumate prin contractele economice.

Potrivit art. 20 din Legea nr. 5/1954, organele arbitrajului de stat se sesizează din oficiu în cazul în care disciplina de plan sau cea contractuală a fost încălcată.

În situația relatată de dv., sesizarea din oficiu a putut avea ca obiect penalitățile care la data sesizării nu erau prescrise, conform art. 4 lit. b din Decretul nr. 167/1958. O asemenea sesizare nu are semnificația obligării automate a unității la plata penalităților. Această unitate are dreptul de a-și formula apărarea conform regulilor procedurale și să utilizeze căile de atac împotriva hotărârii prin care a fost obligată la plata penalităților.

● **M. URSULESCU (Timiș)** întreabă care unitate socialistă are obligația de a suporta costul expertizei dispuse de comisia de recepție a unui obiectiv de investiții.

În conformitate cu prevederile pct. 50 din Regulamentul de efectuare a recepției obiectivelor de investiții, cheltuielilor privind efectuarea încercărilor, probelor sau expertizelor cerute în cursul recepției, până la data punerii în funcțiune inclusiv, se suportă de unitatea beneficiară din fondurile de investiții, în afară de cazul în care aceste cheltuieli corespund unor obligații contractuale ale antreprenorului, proiectantului sau furnizorului de utilaje.

● **C. BASARAB (București)** întreabă dacă produce efecte juridice semnarea de către părți a unor acte denumite anexe la contract în situația în care unitatea beneficiară a omis să semneze contractul propriu zis.

În măsura în care anexele semnate de ambele părți cuprind elementele

esențiale ale contractului (părți, determinarea obiectului sub raport cantitativ și calitativ, precum și termenul de livrare), se produc efectele juridice proprii contractului economic.

Trebuie reținut că, în această privință, interesează, în primul rând, conținutul actului, iar nu denumirea ce i s-a dat de către părți.

● **S. BURGHINESCU (Ilfov)** solicită lămuriri cu privire la modul de determinare a taxei de timbru aferente pretențiilor patrimoniale ce formează obiectul acțiunilor arbitrale.

Taxe de timbru se determină prin aplicarea procentajului de 1,50% asupra valorii pretențiilor formulate. În cazul când se pretind și penalități, la determinarea taxei de timbru se are în vedere atât valoarea capătului principal de acțiune, cât și valoarea penalităților calculată de la data când se datorează ele pînă în momentul introducerii acțiunii.

● **C. EDUARD (București)** se interesează de efectele pe care le produc dispozițiile normative privind transmiterea riscurilor în privința scăderilor în greutate produse în timpul transportului.

Dispozițiile legale la care vă referiți, stabilind momentul transmiterii riscurilor, au în vedere pierderile normale în timpul transportului, iar nu cele cauzate de folosirea unor ambalaje necorespunzătoare. Într-o asemenea situație, unitatea beneficiară este în drept să-și valorifice pretențiile împotriva unității furnizoare care nu-i poate opune cu succes dispozițiile normative privind momentul transmiterii riscurilor.

● **G. MĂLĂEȚ (Suceava)** solicită lămuriri cu privire la aprecierea unor împrejurări invocate în justificarea neîndeplinirii obligațiilor asumate prin contracte economice.

Socotim că întemeiat a fost înlăturată apărarea la care vă referiți, deoarece ninsoarea constituie un fenomen obișnuit în anotimpul rece. Ca atare, atîta vreme cît grosimea zăpezii nu a depășit substanțial media anuală, nu se poate susține existența unui caz de forță majoră în înțelesul legii.

● **P. ZAMFIRACHE (Craiova)** se interesează de condițiile în care poate să fie acționată poșta pentru neeliberarea mandatelor poștale către destinațarii.

Potrivit art. 8 din Decretul nr. 197/1955 privind exploatarea serviciilor de poștă și telecomunicații, nu se poate introduce acțiunea la arbitraj decât dacă, în prealabil, s-a reclamat în termen de 8 luni nepredarea sumei trimise prin mandat poștal.

● **C. NEGRU (București)** solicită lămuriri cu privire la momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție aferent pretențiilor la penalitățile de neexecutare pentru produsele la a căror primire s-a renunțat de către unitatea beneficiară datorită nelivrării lor la termen.

Problema se rezolvă în funcție de art. 7 din Decretul nr. 167/1958 care prevede regula potrivit căreia prescripția începe să curgă de la data când se naște dreptul la acțiune.

Ca atare, în momentul în care unitatea beneficiară a renunțat, în mod valabil, la primirea produselor nelivrare în termen începe să curgă termenul de prescripție prevăzut de art. 4 lit. b din același decret.

● **T. IVAȘCU (Teleorman)** solicită lămuriri cu privire la natura juridică a contractelor privind prestația de pază militarizată și în legătură cu sancțiunile aplicabile în cazul nerespectării obligațiilor asumate prin asemenea contracte.

Contractele la care vă referiți fac parte din categoria contractelor economice. Ca atare, le sînt aplicabile sancțiunile prevăzute de dispozițiile normative în vigoare privitor la aceste contracte.

● **M. BÎCU (Alexandria)** se referă la condițiile concrete în care a fost predată o instalație și întreabă dacă penalitățile de întîrziere în livrare se raportează la valoarea întregii instalații ori la valoarea părților livrate.

Din scrisoarea dv. am înțeles că instalația a fost contractată ca un întreg, dar pe parcurs părțile au organizat expedierea ei pe părți componente, deși există un singur preț pentru întreaga instalație.

În atare situație, penalitățile se datorează în funcție de prețul întreg al instalației și pînă la livrarea ultimei părți componente.

● **V. ALEXANDRESCU (București)** se interesează de unitatea CFR care poate fi acționată în cazul lipsurilor cantitative constatate la destinație.

În atare situație, potrivit art. 85 din Regulamentul de transport, acțiunea aparține unității destinatarie și poate fi exercitată numai împotriva regionalei de căi ferate pe raza căreia se află stația de destinație.

H.M.

● **CONSTANTIN MIHART, Motru** — Decretul nr. 54/1975 nu prevede posibilitatea desfacerii contractului de muncă al absolvenților care efectuează stagiul, din motivele menționate de dv. în scrisoare. Decretul — în cazul plecării din serviciu — prevede amendă și interzicerea de a fi încadrat în altă unitate.

● **MIHAI ROȘEANU, București** — Personalul care cere desfacerea contractului de muncă din inițiativă proprie, conform art. 185 din Codul muncii este reîncadrat la nivelul de bază (art. 200 din Legea nr. 57/1974). Acordarea de trepte sau gradații se poate face numai cu respectarea prevederilor legilor nr. 12/1971 și nr. 57/1974, ca pentru orice alt nou angajat, fără să se poată lua în considerare treptele sau gradațiile obținute anterior demisiei.

● **ANGHEL I NICOLAE IONEL, București** — Concediul postnatal este de 60 de zile și nu de 80 cum greșit a fost tipărit în Suplimentul nr. 19.

Art. 200 din Legea nr. 57/1974 prevede că încadrarea celor cărora li s-au desfăcut contractele de muncă din inițiativa lor se face la nivelul de bază. Art. 200 al. 2 prevede însă unele situații de excepție (starea sănătății, mutarea în localitatea unde celălalt soț este încadrat, graviditatea și necesitatea îngrijirii de către mamă a copilului în vîrstă de pînă la 7 ani). În asemenea situații de excepție, strict limitate, după o perioadă de 30—90 de zile de la încadrarea la nivel de bază, se pot acorda un număr de trepte sau gradații.

● **CONSTANȚA FLORESCU, Craiova** — Absolvenții învățămîntului superior universitar au obligația de a presta un stagiu de trei ani. (Decretul nr. 54/1975 privind repartizarea absolvenților învățămîntului superior de la cursurile de zi).

● **ÎNTRERINDEREA AGRICOLĂ DE STAT, Apoldu de Sus** — Față de prevederile exprese ale Decretului nr. 246/1977 și a faptului că nu există posibilitatea fracționării alocației de stat pentru copii, în lunile în care copiii beneficiază de burse (chiar parțial) ei n-au drept și la alocație.

● **ALEXANDRU BĂNDOL, comuna Grojdibad, Olt** — Sînteti absolvent al învățămîntului superior universitar, fără examen de definitivare. În această situație retribuirea ce vi s-a stabilit corespunde normelor legale. Urmează ca după ce veți promova examenul de definitivare să vi se majoreze retribuirea, urmînd să se ia în considerație întreaga vechime recunoscută în învățămînt (de la data absolvirii Institutului pedagogic de 3 ani).

● **VIOREL MIHAI ROȘEANU, București** — Din scrisoarea dv. rezultă că în cursul anului 1978 ați lucrat șase luni la o întreprindere, după care ați cerut desfacerea contractului de muncă din inițiativa dv. În asemenea situație sînteti îndreptățit la cota parte din fondul de premiere anual, proporțional cu retribuirea tarifară de încadrare, corespunzătoare timpului pentru care ați fost retribuit în uni-

tate. Acest drept este prevăzut în art. 56 al. 1 din Legea nr. 57/1974 (nemodificată) și la pct. 15 al anexei nr. 4 la H.C.M. nr. 69/1975. Menționăm că începînd cu 1 ianuarie 1979, personalul care pleacă prin demisie pierde dreptul la gratificația pe anul în curs.

Intrucît cereți un drept cuvenit pentru perioada anterioară aplicării Legii nr. 4/1978 puteți solicita instanțelor juridictionale de muncă recunoașterea cererii dv.

● **MATACHE ZIGULESCU, București** — În cazul în care lucrați într-o unitate fără personalitate juridică, însă cu structură similară cu a întreprinderilor (nu la un șantier), sînt aplicabile prevederile art. 55 din Legea nr. 57/1974. În acest caz procentul de constituire a fondului de premiere se aplică la beneficiul realizat și nu la cel planificat. Menționăm că în art. 55 din legea sus menționată este prevăzută și condiția îndeplinirii sarcinilor prevăzute în plan privind obligațiile financiare, față de organul ierarhic superior.

● **VIRGIL IONESCU, Botoșani** — În cazul cînd în unitate unde lucrați se aplică acordul direct proporțional cu gradul de îndeplinire a planului, adaosul în cazul depășirii planului de desfacere nu este limitat. Este necesar să dați mai multe precizări în legătură cu recalcularea trimestrială la care vă referiți în scrisoarea dv.

● **IOAN MOCANU, Blștița** — Nomenclatorul funcțiilor prevăzute pentru Inspectoratele sanitare veterinare județene nu cuprinde funcția de șef de laborator. Nu este posibil să fiți încadrat într-o asemenea funcție și nici să primiți diferența de retribuire. Decretul nr. 162/1973 prevede numai limite minime de personal pentru fiecare compartiment, astfel că prin organizarea amîntită la nivel de birou nu a fost încălcată nici o normă legală.

● **UN GRUP DE OAMENI AI MUNCII, Deva** — Soluționarea contestațiilor împotriva diminuării retribuirii tarifare sînt de competența organului de conducere colectivă al unității (art. 208 al. 2 din Legea nr. 57/1974). Numai contestațiile formulate de personalul numit de organul ierarhic superior unității sînt de competența acestuia.

● **IOAN PAȘCANU, Brașov** — Condiția de vechime minimă în specialitate prevăzută pentru ocuparea funcției de contabil șef secție, poate fi redusă pentru cadrele tinere de conducere — cu maximum 2 ani, în condițiile prevăzute de Legea nr. 12/1971. Cei care nu îndeplinesc vechimea minimă necesară, astfel redusă, nu pot ocupa o asemenea funcție.

● **CONSTANTIN DELURINȚ, Drobeta Tr. Severin** — În situația expusă în scrisoarea dv. nu sînt aplicabile prevederile anexei II la H.C.M. nr. 69/1975, în prezent abrogate. La data transferării în funcția de șef magazin vi s-a stabilit retribuirea maxim posibilă. În anul 1977 ați fost trecut pe post de calculator, iar ulterior ați fost încadrat la aceeași clasă de retribuire ce vi s-a stabilit în anul 1976, în noua funcție de merceolog principal. Faptul că se ia în considerare, ca vechime în specialitate înrudită, activitatea în funcția de secretar al consiliului popular nu poate determina revenirea la încadrarea pe care ați avut-o în anul 1976.

OFERTE

CIRCUL GLOBUS BUCUREȘTI

Aleea Circului nr. 15

telefon 11 01 20

cedează prin transfer

două autobuze marca TV 2 R

ÎNTRERINDEREA PENTRU PIESE, APARATE DE RADIO ȘI TELEVIZOARE

ELECTRONICA

str. Baicului nr. 82, sector 2, București
telefon 35 40 00 ; telex 166

oferă celor interesați

- adaos de luciu pentru argintare H 135 — 350 kg
- soluție de adaos la baia de lustruire a aluminiului G 6 — 10 000 kg
- adaos de luciu pentru nichelare 500 kg

COOPERATIVA

„VIITORUL” — FĂGĂRAȘ

str. 6 Martie nr. 24, telefon 11610

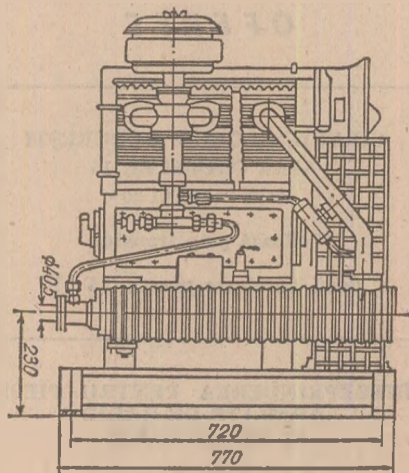
livrează următoarele materiale :

- nit cu cap înecat 4x8 mm — 100 kg
- nit cu cap înecat 5x8 mm — 100 kg
- nit cu cap bombat 3x10 mm — 109 kg
- oțel pile semirotund 30x10 mm — 400 kg
- oțel pile pătrat 14x14 mm — 213 kg

La Întreprinderea „TIMPURI NOI” se produc:

ELECTROCOMPRESORUL 1 EC 10

ELECTROCOMPRESORUL 1 EC 10 este destinat să producă aer comprimat pentru diferite lucrări ce se execută pe șantiere, precum și în fabrici.

Grupa electrocompresoarelor cu marca „Timpuri Noi”-București cuprinde și electrocompresoarele ECR 350 și EC 1.
EC 1

Agregatul se compune din compresorul C 10 cuplat direct, prin intermediul unui cuplaj elastic, cu un motor electric de 75 kW. Ansamblul este montat pe un șasiu tubular care servește și ca recipient de aer tampon.

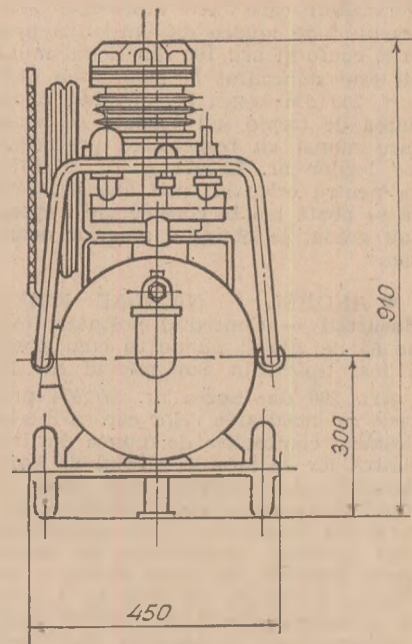
Șasiul se sprijină pe patru tamponi de cauciuc care asigură stabilitatea agregatului, fără a mai fi nevoie să fie fixat pe o fundație specială.

Panoul de comandă este compus din: contactorul automat, reostatul de pornire, siguranțe. Pe panou se află un tablou de comandă pe care se montează manometrele de aer și ulei; pe panou se pot observa toate fazele de lucru ale compresorului și motorului. Electrocompresorul are în componența sa următoarele dispozitive de reglaj și protecție:

- dispozitiv pneumatic de reglare a debitului de aer;
- supapă de siguranță;
- supapă de unisens;
- microîntrerupător care oprește automat agregatul în cazul slăbirii sau ruperii curelelor trapezoidale care antrenează suflanta de răcire a compresorului.

Caracteristici

Presiunea nominală	7 daN/cm ² ± 5%
Presiunea maximă	8 daN/cm ²
Turația nominală	1450 rot/min ± 8%
Domeniul de lucru al regulatorului	4—7 daN/cm ²
Debitul de aer la presiunea de 7 kgf/cm ² redus la condițiile de aspirație	9,5 mc/min ± 7%

ECR 350

șiunea din răcitorul final după oprirea compresorului și permite pornirea în gol chiar când recipientul de aer se află sub presiune, deoarece între răcitorul final și recipient este montată o supapă de unisens.

Reglajul debitului se realizează cu ajutorul unui sistem pneumatic sau electropneumatic tip IOR care lucrează în limitele 4—7 daN/cm.

Alegerea unuia din cele două sisteme de reglaj se face din considerente economice în funcție de durata efectivă de funcționare a agregatului. Când durata de funcționare este cuprinsă între 75—100% din timpul de lucru este preferabil să se utilizeze „sistemul de reglaj pneumatic”, iar când durata este mai mică de 75% din timpul de lucru se recomandă utilizarea sistemului de reglaj electropneumatic, care lucrează prin oprirea agregatului.

Caracteristici

Presiunea nominală	7 daN/cm ² ± 5%
Turația nominală	1460 rot/min
Debitul la presiunea nominală și turația nominală redusă la condițiile de aspirație	1,5 m ³ /min ± 7%

ELECTROCOMPRESORUL EC 15

ELECTROCOMPRESOARELE model EC15 sînt agregate complet echipate destinate să producă aer comprimat pentru diverse instalații tehnologice din industria chimică, alimentară, construcții, pentru alimentarea vopsitorilor, garajelor, acționarea dispozitivelor și uneltelor pneumatice. Pot fi utilizate în orice instalație care nu degajă vapori sau pulberi explozive.

Electrocompresorul este echipat cu un compresor volumic cu pistoane model 6 C 1, fiind antrenat, prin intermediul a trei curele trapezoidale, de un motor electric. Întreg ansamblul este montat pe un șasiu din profile în formă de sanie, care permite tractarea lui pe distanțe mici.

Dispozitivul de decompresare, comandat electric, reduce la zero pre-